National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
I.

B103/c/4/5

National Library
Bibliothèque Nationale
DEC 7

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 88 (3009) XXXII aastakäik | Teisipäeval, 29. novembril 1983 — Tuesday, November 29, 1983 | Üksiknumbri hind 70 senti

Eesti Rahvusnõukogu aastakoosolekul anti Eesti Välisvõitluse Fondi esimehe Aksel Marki poolt fondi stipendiumid Tõnis Kintile ja Johannes Mihkelsonile. Pildil vasakult T. Kint, J. Mihkelson ja A. Mark.

„Teataja" foto

Vabadusraadio Baltikum

MÜNCHEN — Raadio Vaba Euroopa/Vabadusraadio president James L. Buckley tegi 18. nov. teatavaks uue Balti riikide osakonna moodustamise praegu tegutseva ameerika raadiojaama RFE/RL raamides. Uue osakonna direktoriks on nimetatud dr. Jaan Pennar. Ümberkorraldus kajastab Ameerika Ühendriikide kauaaegset poliitilist seisukohta: mitte tunnustada Balti riikide — Eesti, Läti ja Leedu — vägivaldset inkorporeerimist Nõukogude Liitu.

RFE/RL tegutseb Münchenis, Lääne-Saksamaal, edastades raadioprogramme Ida-Euroopa riikidesse ja Nõukogude Liitu, kokku kahekümneühes keeles. Eesti-, läti- ja leedukeelsed saated toimusid seni Radio Liberty — st. Vabadusraadio — Rahvuste osakonna korraldusel. Alates tänasest päevast on nende saadete eest vastutav uus Balti riikide osakond, millel on võrdne ja paralleelne staatus Vene osakonna ja Rahvuste osakonnaga. Radio Liberty direktori, George Bailey, alluvusse jäävad tulevikus niisiis kolm võrdset ühikut, Balti riikide, Vene ja Nõukogude Liidu muude rahvuste osakonnad. Eestikeelsed saated toimuvad alates 18. novembrist nime all „Vabadusraadio Baltikum".

Prantsuse rakett andis tulemuse

ATEENA — Üks iraagi rakett, mida kasutati rünnakul Pärsia lahe piirkonnas, lasi põhja Kreeka kaubalaeva, kuid 19 meeskonnaliiget päästeti. Lloyd's Shipping Intelligence agentuurist öeldi Londonis, et rakett, mis lasi põhja 12.550-tonnise kaubalaeva „Antigoni" oli Prantsusmaal valmistatud Exocetrakett.

700 miljonit elavad vaesuses

ROOMA — Peaaegu 700 miljonit inimest maailma arengumaade maapiirkondades elavad vaesuses, mis suureneb koos rahvastiku juurdekasvuga, öeldakse ÜRO uuemas raportis. Selles arvestatakse, et 1980-ndais aastais enam kui pool 1,34 miljardist inimestest 68 arenguriigi maapiirkondades elasid absoluutses vaesuses.

USA raketikatse ebaõnnestus

WASHINGTON — Sellest tüübist maapinnalt tulistatud tiibrakett, mis praegu paigutatakse Inglismaale, purunes katselennul Utah'is. Rakett lendas 30 minutit enne kui tormas maha. Ebaõnnestumine oli teine viimasest neljast katsest; üheksa viimast 11-st katsest on õnnestunud.

Eelmine ebaõnnestumine oli juhtunud inim-eksitusest, kuid mis põhjustas seekordse äparduse, sellest pole räägitud muud, kui et see probleem polnud raketi juhtimissüsteemis.

Angoola süüdistab Lõuna-Aafrikat

LISSABON — Lõuna-Aafrika rünnakud Angoola lõunaosasse on jätnud 100.000 inimest koduta ja põhjustanud hävitusi kümne miljardi dollari ulatuses, ütles Angoola president Jose Eduardo dos Santos. Ta kõneles Angoola põhjaosas asuvas provintsis Angoola iseseisvumise 8. aastapäeval. L.-Aafrika ja kohalikud partisanide üksused on rünnanud peamiselt majanduslikke objekte nagu tehased, sillad ja tammid.

N. Liidu relvastumise suurus ülehinnatud

WASHINGTON — Pentagon nõustus CIA-ga, et see määr, millega N. Liit lisab uusi relvi oma arsenalile, on ainult väheselt suurenenud pärast 1976. aastat. President Ronald Reagan on õigustanud oma massilist relvastumise programmi argumendiga, et Moskva teostab enneolematut relvastuse suurendamist ja kulutab palju rohkem kui USA kaitsekuludeks. USA president Reagan, kes kandidaadina lubas USA eelarvest puudujäägi elimineerida valitsuse kulude kärpimisega, kirjutas alla seaduseelnõule, mis tõstis riigivõlgade piiri 1,49 triljonile dollarile.

N. Liidu uued ähvardused

Lubab paigutada tuumarelvi ookeanis asuvaisse allveelaevadesse

MOSKVA — N. Liit lubas vastutasuks USA rakettidele Euroopas paigutada rohkem tuumarelvi „ookeani-piirkonda ja meredesse" USA lähedusse, kuna Euroopasse asetatud raketid olevat ähvarduseks N. Liidule.

Sellekohase lubaduse andis pärast pikemat vaikimist Juri Andropov, süüdistades USA-d Genfi läbirääkimiste kokkuvarisemisel. Andropov tegi selgeks N. Liidu seisukohad, öeldes et katkestatud läbirääkimisi võidakse uuesti alustada alles siis, kui Washington ja teised lääneriigid teevad ettevalmistusi Pershing-2 ja tiibrakettide ära viimiseks Euroopast. „Ainult sel juhtumil oleksid venelaste varasemad ettepanekud piiratud ja vähendatud tuumarelvade küsimustes jälle vastuvõetavad läbirääkimiste alustena".

USA president Ronald Reagan vastas kohe, öeldes et nad on otse jahmunud selliste N. Liidu seisukohtade üle, kuna see on teravasti vastuolus senistele N. Liidu seisukohtadele.

Kuid Reagan lisas, et kuigi ameeriklased on ehmunud, on nad siiski otsustanud edasi minna oma ettenähtud maapinnale paigutatavate tuumarelvade süsteemi väljaehitamisega,

kuid nad on siiski valmis samal ajal ka uuteks läbirääkimisteks.

Mõni tund enne Andropovi läkitust teatas N. Liit, et Varssavi pakti riikide kaitseministrid kohtuvad tuleval kuul Bulgaaria pealinnas Sofias, kus Lääne vaatlejate arvates tulevad arutlemisele nõukogude bloki riikide järgmised sammud

Andropovi avaldus loeti ette Moskva televisioonisaates ja levitati Tassi agentuuri kaudu. See oli haige diktaatori esimene poliitiline avaldus pärast 28. septembrit

ja arvatakse kinnitavat fakti, et ta on asunud jälle juhi ülesannetesse pärast 98-päevalist avalikkusest eemalolekut.

Teatest ei selgunud siiski, kas Andropov ka ise end televisioonis näitas või nagu varemgi avaldati selline seisukohavõtt tema nimel.

Andropovi poolt väljendatud sõnavõtus öeldi, et N. Liidu juhtkond on otsustanud lõpetada Genfi läbirääkimisest osavõtu, kuna sel viisil nad ainult teeniksid ameeriklaste huvisid, katsudes muuta Euroopa ja internatsionaalse julgeoleku olukorda oma soovide kohaselt.

Edasi otsustati tühistada kõik Moskva ühepoolsed kohustused,

mis tehtud Genfi läbirääkimistel paremate suhete loomiseks,

kaasaarvatud lubadus nende SS-20 kolme tuumalaenguga raketi N. Liidu Euroopa osast ära viimiseks.

Samuti kiirendada ettevalmistusi N. Liidu taktikaliste tuumarelvade paigutamisel Ida-Saksamaale ja Tshehhoslovakkiasse. Samuti paigutada uusi tuumarelvi, mis suunatud USA-le. Viimase punkti selgituseks ütles Andropov,

et vastav N. Liidu süsteem paigutatakse vastavalt olukorrale USA ümber asuvasse ookeani.

Ta arvas, et need vastuabinõud on küllaldased selle ähvarduse vastu neile ja nende liitlastele, mis on tekkinud USA rakettide paigutamisega Euroopasse.

See oli esimene N. Liidu kinnitus sellele, et N. Liit võiks paigutada rakette merre, kus need olesid lähedal USA territooriumile. Andropov lubas kasutusele võtta veel muid vastuabinõusid.

Ta süüdistas USA-d, et see pole olnud valmis kokkuleppeks Genfis. Ta süüdistas ka Inglismaad, Lääne-Saksamaad ja Itaaliat, kes töötavad koos Reagani valitsusega.

Ta lisas siiski, et Moskva ei soovi saavutada sõjalist ülevõimu USA-st, kuid eespool nimetatud plaanid olevat vajalikud sõjalise tasakaalu saavutamiseks.

Hästiinformeeritud N. Liidu ametnikud on öelnud eraviisil, et Genfi läbirääkimised on sellepärast katkestatud, kuna USA relvade paigutamine on loonud „uue strateegilise keskkonna". Aga enamus Lääne diplomaate ei usu siiski, et Moskva võiks täielikult katkestada läbirääkimised.

Reaktsioon maailmas ulatus kahjatsusest kartuseni,

et sõjarisk Euroopas on suurenenud ja rahuvõimalused väga kergesti võivad muutuda avalikuks konfliktiks.

Galtierile kas surmanuhtlus?

BUENOS AIRES — Argentiina sõjaväeline komisjon on soovitanud, et endisele presidendile Leopoldo Galtier'ile määratakse surmanuhtlus, kui sõjakohus leiab ta süüdi Falklandi sõja juhtimises. Komisjon uurib Argentiina kaotuse põhjusi, öeldes et Galtier ja endine laevastiku ülem Jorge Isaac Anaya peaksid vastutama mitme sõjalise eksimuse pärast.

Albert Roost Sudbury eesti koguduse õpetajaks

Möödunud pühapäeval toimus Sudbury Eesti Evangeelse Luteriusu koguduse erakorraline täiskoosolek, mida juhatasid koguduse nõukogu esimees Jaan Kõverik ja piiskopi esindajana õp. Tõnis Nõmmik. Koguduse õpetaja vakantsele kohale valiti praostkonna vikaarõpetaja Albert Roost, saades 34 häält poolt ja 1 vastu. Õp. Albert Roost on Usuteaduslikku Instituudi üks esimesi lõpetajaid.

A/S EESTI MAJA TORONTOS

UUSAASTA VASTUVÕTU BALL

31. detsembril 1983 kell 7.30

Tantsuks KAJA orkester — Õhtusöök veiniga — Baar

Eeskava: OLAF KOPVILLEM ja VALVE TALI

Pääsmete müük Eesti Maja büroos neljapäeviti kl. 6—9 õ., alates 17. novembrist, või telefoni teel Aksel Veedla 757-7763.

Toronto Eesti Baptisti Kogudus
883 Broadview Ave.
Pühapäeval, 4. detsembril kell 4.00 p.l.

ADVENT-KONTSERT

Osalevad: TEBK koorid CHARLES KIPPERI juhatusel, ASTA KAUPS — alt, JEREMY VIINALASS — viiul. Kavas eesti heliloojad, klassikud ja tuntud jõululaulud.

Vaba sissepääs, kirikukorjandus

KÕIGILE TERETULEMAST!

EELK Peetri Kogudus
pühapäeval, 4. dets.

ADVENT-JUMALATEENISTUS

kell 11 homm.

Solist ANDRES RAUDSEPP.

Jumalateenistusele järgneb film „WHERE LUTHER WALKED" 45 min. pikk. KÕIK KUTSUTUD, eriti noored.

T.E.S. Täienduskool korraldab pühapäeval, 11. dets. kell 2 p.l. Eesti Majas, 958 Broadview Ave.

KOOLI JÕULUPUU

Vaimulik osa — pastor KALJO RAID
Lastenäidend: „RIIU REET" ja teisi ettekandeid
JÕULUVANA

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

AABS'i 4. Balti sümpoosioni lõpul tehti kokkuvõtteid ja kommenteeriti päeva jooksul peetud ettekandeid. Pildil vasakult dr. Olev Träss, dr. Mare Taagepera, Augustine Idzelis Kenti ülikoolist, dr. Juris Dreifelds Brocki ülikoolist ja Läände ärahüpanud Leedu akadeemik Kazys Eringis. Foto: Vaba Eestlane

Kommentaar

Ajudetrusti vajadus ..

Tänapäevases maailmapoliitikas jääb tasakaalutuse tunne. Läänemaailm on pidevalt kaitsmas oma positsioone ja mõnikord isegi taandumas järeleandmisele. Jääb mulje, nagu oleks komunistlik ajudetrust väga ettenägelikult kõik plaanid ette näinud ja nüüd pole enam vaja kavandada, vaid luua olukord ammu ettenähtud sammu astumiseks.

See tekitab küsimuse: miks ei ole läänemaailmas või mõnes muus väljaspool kommunistlikke riike asuval maal või maadegrupis sellist ajudetrusti, kes oleks natuke ettenägelikum ja tekitaks olukorra, mis ei laseks kommunismil nii soodsalt levida. Peaks olema demokraatlike riikide ajudetrust, kellele jääks maailma tuleviku kujundamine, või kui mitte uue, siis olemasoleva säilitamine nii, et kommunism seda ei hävitaks.

Selle grupi liikmeil peaks olema aga kõigepealt küllaltki palju teadlikkust nende osast demokraatia säilitamisel, ega mitte ainult kasutama demokraatiat isiklike huvide teenistuses. Läänemaailma inimestel on vaja patriootlikkust nii oma maade kui läänemaise kokkukuuluvustunde alusena.

Asja jäi Rootsi sadamas „vahele" laev USA-st saadud ülisalajase ja rakettide juhtimisel tähtsa kompuuterisüsteemiga. See oli USA-st pääsenud välja ajal, kui kehtisid N. Liidu vastased boikotid, kui lõhuti vene vodkapudeleid ega lossitud laevu kättemaksuks Korea reisilennuki allatulistamise pärast. Ometi lasti riigist välja sõjaliselt ülitähtis tehnoloogia saavutus. Kas ehk selleks, et venelased saaksid tulevikus oma rakette täpsemalt juhtida nii, et see ei langeks Chicagole sihituna näiteks New Yorki?

See tähendab äritegevust ja seni kui raha kaalub üles patriootlikud tunded oma kodumaa ja selle huvide vastu on nagu asjatu hakata rääkima, et mingisugune üldisi huvisid kaitsev ja valvav ajudetrust saaks tähelepandavat kohta selles ühiskonnas. Ajudetrust on küll igasuguste äriliste kombinatsioonide tegemiseks, kui see tingib kasvõi oma maa ametiasutuste petmist.

Ameerika üldist arvamist mõjutab meedia. Mingil arusaamatul põhjusel on see vasakpoolsete vaadetega. Võiks ju arvata, et ajakirjandus, eriti suurlehtede ja televisioonijaamade juhtkonnad, peaksid mõistma tänapäeva poliitilist olukorda ja sellele vastavalt lähenema, kusjuures arvestatakse oma riigi huvisid, on olukord siiski hoopis vastupidine. Kui paljud USA ajalehed on hukka mõistnud president Reagani Ameerika vabadust kaitsvad sammud. Üks hiljutine demonstratsioon Los Angeleses toimus Vene laevade kõrval ka ühe kaalukama Ühendriikide ajalehe, „Los Angeles Times'i" vastu, kuna see on olnud sümpatiseeriv N. Liidule.

Miks arvavad lehed, et kõike mida tehakse USA-s, tuleb vaadata kriitikaga, kuna kommunistlik kord ei leia samavõrdset taunimist, või siis harva ja pealiskaudselt. Kas usuvad väljaandjad ja toimetajad, et (kui äärmiselt väljendades) N. Liit võidaks maailma, siis saaksid need ajalehed samas laadis edasi ilmuda? Kas siis võiks veel nõukogude korda sellise mõnetise halvustava varjundiga vaadata? Aga ajakirjandusele ja meediale võib vaadata kui ajudetrustile, juhul kui muud laiemal pinnal asuvat organit pole organiseeritud.

Peter Treuman andis venelastele õiguse oma televisioonikommentaaris relvastuse kontrollimise läbirääkimistelt lahkuda, kuna USA oli murdnud rakettide Euroopasse kokkutoomisega kokkulepet. President Kennedy ajal, kui vene rake-

(Järg lk. 3)

Surve Nikaraaguale suureneb

Ühendriikide invasioon Grenadasse on pannud ka Nikaraagua marksistliku valitsuse tõsisemalt oma tulevikule mõtlema. Suurte jõududega teostatud maandumisoperatsioonid Grenadasse viivad järeldusele, et Ühendriike ei tule enam võtta „paberist tiigrina", vaid et see tiiger on lihast ja verest ning on valmis ja võimeline oma küüsi välja sirutama ning oma elulisi huvisid kaitsma kui see vajalikuks osutub ja kui teda selleks sunnitakse.

Olukorra tõsidust arvestades on Nikaraagua valitsus ühest küljest võtnud kõik abinõud kasutamisele, et mitte Washingtoni provotseerida, kuid teisest küljest kardetakse tõsiselt sõjalise kokkupõrke võimalust Ühendriikidega ning tehakse ettevalmistusi sõjaliste jõudude tugevdamiseks ning kardetud löögi vastu võtmiseks. Kartus on põhjendatud: Grenada operatsioonid kinnitasid, et president Reagan on valmis kommunismi pidurdamiseks Kariibi mere piirkonnas ja Kesk-Ameerikas tarvitama ka sõjalist jõudu kui läbirääkimistest ja poliitilisest survest punaste laiutamisoperatsioonide piiramiseks ei piisa.

Rahva hirmutamine „jänkide kallaletungiga" annab marksistlikule valitsusele võimalused masside üleskütmiseks ja sõjaliste ettevalmistuste tegemiseks. Valitsuse kasutuses on praegu 22.000 meheline regulaar-armee, millele liituvad 10.000 mobilisatsiooniga kokkutoodud reservväelast ning tuhanded hästirelvastatud ning lakkamatu kommunistliku propagandaga läbiimbutatud noorte löögirühmad. Kuid nende jõudude loetlemisel ei saa mööda minna ka kohalikest miilitsaüksustest, eriti Hondurase-Nikaraagua piirirajoonides. Eriline ettevaatus selles piirkonnas on arusaadav, kuna ameeriklaste lööki — kui see peaks tulema — kardetakse Hondurasest, kuhu ameeriklased on toonud oma sõjaväeosi, kes koostöös Hondurase sõduritega on pidanud viimasel ajal ühiseid manöövreid.

Moodsa tehnoloogilise sõja vaatevinklist väljudes ei ole Nikaraagua armee relvastatud tehnika viimase sõna järele. Valitsus on pöördunud moodsate lahinglennukite ja kiirete patrullpaatide saamiseks oma liitlaste Kuuba ja N. Liidu poole, kuid Ühendriigid on väga sensitiivsed kiirete võitluslennukite levereerimise suhtes ning on lubanud Panama kanali julgeolekust lähtudes need lennukid kohe hävitada. Selle ähvarduse ja hoiatuse tulemusena on Nikaraagua marksistid muutunud oma relvastuse täiendamisel ettevaatlikuks ehkki sõjaväe ülemjuhatus vajaks küireid võitluslennukeid Hondurasest startivate antikommunistide õhurünnakute tagasitõrjumiseks, mis on tekitanud suuri kahjustusi Nikaraagua õlivarudele.

Antikommunistlikud Nikaraagua üksused on rajanud endile tugevad baasid Hondurases ning on tunginud mitmes sektoris üle Nikaraagua piiri, kuid need sissetungid ei ole olnud kuigi sügavad. Parempoolsetel antikommunistidel, kes on tuntud „contra'te" nimetuse all, ei ole ilmselt seda jõudu, et kukutada Nikaraagua marksistlikku valitsust. „Contrad" on siiski suutnud teha Nikaraaguale suuri majanduslikke kahjusid, mille väärtust võib kogusummas arvestada 60 miljoni dollarile. Võitlustegevus on mõjutanud ühtlasi negatiivselt ka Nikaraagua majanduslikku arengut, takistades väliskapitali sissevoolu ning läänerriikidelt krediitide saamist.

Milline on Ühendriikide praegune osa Nikaraagua sündmustes? Kas võib oletada, et Washington annab oma sõduritele käsu Hondurasest üle Nikaraagua piiri tungimiseks, et kõrvaldada võimult marksistlikku valitsust, kellest on kujunenud N. Liidu sillapea Kesk-Ameerikas? Tundub, et Ameerika invasioon Nikaraaguasse sündmuste praeguses faasis ei ole siiski usutav. Ameeriklased teavad väga hästi, et Nikaraagua ei ole Grenada ja Ühendriikide sõdurid võivad siin raskel džunglimaastikul sattuda samasuguste raskuste küüsi nagu see juhtus Vietnamis. Näib, et ameeriklased on valinud esialgu Nikaraagua pahempoolse valitsuse väsitamise ja majandusliku pigistamise taktika, andes aga samal ajal tõhusat abi Hondurases formeeritud Nikaraagua „contra" üksustele, kelle eesmärgiks on kommunistliku diktatuuri kukutamine ning asendamine demokraatliku valitsusega.

Praeguse pinevuse taustal on väga oluline Nikaraagua sisepoliitiline olukord — kas marksistlikul valitsusel on sellisel määral rahva üldist toetust, et ta suudab välispoliitilisele survele vastu panna. Nikaraagua sisepoliitilise olukorra tundjad kahtlevad selles. Kommunistidel on küll õnnestunud pideva propaganda ja lakkamatu ajudepesemise abil noori mõjutada, kuid vanemad generatsioonid vaatavad punaste rezhiimile sekptilise pilguga ning paljud inimesed, kes esialgu sandanistidega kaasa läksid, on nüüd kibedasti pettunud. Võimul olevate marksistide suureks probleemiks on ka üha halvenev vahekord katoliku kirikuga, kes moodustas Nikaraaguas olulise võimuteguri.

Kokkuvõttes võib nentida, et kõuepilved Nikaraagua kohal muutuvad üha paksemaks ja ähvardavamaks ning praeguste eelduste juures jääb see väike Kesk-Ameerika riik pikemaks ajaks sündmuste tulipunkti.

K. A.

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Neli dramaatilist aastakümmet

Prof. Rein Taagepera teine loeng 4. Balti sümpoosionil

AABS'i 4. Balti sümpoosionil (vaata Vaba Eestlane nr. 83 ja 84) pidas prof. Rein Taagepera kaks loengut teemal „Balti ajaloo suunas: lahendamatud probleemid". Oma teises loengus vaatles ta aastaid 1954—1968 ja 1968—1980. Esimeses küsimusi Läti immigratsiooni kõrgajastul 1956 ja mitmesuguseid teisi vastuolulisi küsimusi Balti riikide ajaloos, mis rohkem valgustamist nõuavad.

Läti kommunistid, kes küüditasid oma rahvast said 1959. a. Hrushtshovile meelepärasteks inimesteks. 1950-ndate aastate lõpupoolel tekkis Lätis rahvuslik kommunism, kuid pole teada, mis juhtus kommunistlikest parteidest väljapuhastatuile.

Praegu on teada nimeliselt 50 poliitvangi. 1960-ndaist aastaist aga mitte ühtki, kes olid vanglais poliitilistel põhjusil. Praegu on rohkem vangistatuid, kuna nad on valitsusele vastu rääkinud.

Nüüd on karistused muutunud jälle rangemaks, kuid siiski mitte veel Hrushtshovi aja tasemele.

1968—80. aastail on lahtisi küsimusi võrreldes Stalini ajastuga vähem, andmeid on võimaliult igal alal, inimesed elavad alles, kes neid sündmusi mäletavad. Kuid andmed ristimisest ja muudest usulistest talitustest näivad lõppevat 1970-ndate aastate ümber. Viimane aastakümme ei anna ajaloolist pilti usulisest tegevusest põhjusel, et nende avaldamine on vastu riigi huvidele.

Kui Moskva aktsepteeris Leedule omast rahvusest kompartei esimese sekretäri, siis tekib küsimus,

miks ei võinud sama olla Eestis, ja Lätis, kuhu toodi venestunud eestlased ja lätlased.

Et sellest ajastust mitmekülgsemat pilti saada on vaja andmeid kirjanduse kohta pärast aastaid 1975 Eestis, pärast 1965 Lätis ja Leedus. On küll üksikuid kirjanike vaadeldud, kuid selle asemele on vaja tervet kirjandust.

R. Taagepera rääkis oma raamatu valmimisloost, kus järjest tuli teha muudatusi, kuna saadi uusi ja uusi andmeid.

Autorid on raamatu sisu perioodideks jaganud Balti ajaloo osas 1940—1983, mida võiks üldistada kogu N. Liidu kohta. Sõja periood 1939—1945 on neljas eriaspektis; sõjajärgne stalinismi ajastu 1945—1953,

kus aastaist 1945—1948 võib rääkida kui ülesehituse ajast, vähesest tarbijakaupade valmistamisest ja partisanide tegevuse stabiliseerimisest;

aastail 1949—1953 küüditamised, kolhoseerimised, metsavendluse tegevuse kokkuvarisemine, talumajanduse viletsus. See on ajalooliseks tühimikuks Balti riikide ajaloos.

1954—1968 on tõusvate lootuste ajastu algava „sulaga" (1954—1958), massiterrori lõpp, küüditatud hakkavad tagasi pääsema, on lühike sisserännaku peatamine, kirjanduse uuestisünd.

1958—1964 reformide ajastu on dünaamilise arenguga, toimub teatud liberaliseerumine ilma pehmenduseta, põllumajanduse taastamine.

Aastail 1956—1968 on uus pidurdamise aeg, kus reformid pannakse seisma, rahva meeleoludes on pettumusi Tshehhoslovakkia sündmuste pärast, dissidentluse siind.

Brezhnev kõhkleb dissidentide korrale kutsumisel. Külastused välismaale muutuvad vabamaks, kuid üldises atituudis polnud pehmenemist.

Aastail 1968—1980 oli seisak. Liberaliseerumine peatub, pehmenemine läheb edasi välisreisidega, määratakse lühemaid karistusaegu, elatakse päevast-päeva. Reformide puudumine, aga ka lühemad karistusajad põhjustavad dissidentide liikumise kasvamist.

Aastail 1968—1975 hakatakse tarbijaid kaupadega varustama, kuid see lõpeb jälle aastal 1975, kui majandus jooksis ummikusse.

Tarbijakaupade suurendamine lõppes, toiduainete puudus põhjustas hindade tõusu, mis on peidetud inflatsiooni tunnus.

Alustatakse uue sihikindla venestamisega. Selle vastu saadavad eestlased märgukirja, kuid saatjaid ei karistatud, võim polnud küllalt resoluutne.

Samal ajal toimusid streigikatsed ja veel nüüd, kaks aastat hiljem pole suudetud leida, kes olid selle organiseerijad. Nüüd surutakse sellised algatused maha.

Aastaga 1981 algavad pahanduste aastad. Tugevamad vastulöögid sunnivad dissidendid põranda alla, kus algab efektiivne tegevus. Majanduslik stagantsioon tugevneb, surve suureneb, internatsionaalne atmosfäär teravneb, mis põhjustab pahandusi ja raskusi balti dissidentidele, N. Liidu rezhiimile, maailmale ja meile kõigile. Keegi ei usu enam, et nõukogude marksism põhineks leninismil.

Kuna N. Liidu Liit on praegu maailma tähelepanu tulipunktis, siis arvab prof. R. Taagepera, et nende raamat jõudis ilmuda just õigel ajal, viies Balti riikide probleemid pärastsõjaseil sõltuvuse aastail maailma teadvusse. Raamatul oli suur menu ka sümpoosionil, kus saadaolevad teosed müüdi läbi, hangiti veel juurdegi, aga neistki ei jätkunud.

Oleg Bitovi lugu

Salapärasusi ärahüpanud nõukogude ajakirjaniku ümber

LONDON — N. Liidu ärahüppaja Oleg Bitovile anti poliitiline asüül Inglismaal. Bitov oli vanem Moskva kirjandusliku ajalehe „Literaturnaja Gazeta" toimetuse liige; ajaleht on prestiižihikam väljaanne, mil arvatakse olevat tihedad sidemed KGB-ga.

51-aastane Oleg Bitov oli Inglismaa julgeoleku asutuse poolt ülekuulamisel, kuid midagi ei avaldatud, mis ta neile rääkis. Ida-Euroopa spetsialistid Londonis usuvad, et ta võib olla võimeline identifitseerima N. Liidu agente, kes töötavad Läänes. Nad ütlevad, et tema ärahüpe võib olla tähelepanuväärseim saavutus inglise salaluurele pärast kõrgemaastmelise KGB ohvitseri Vladimir Kuzichkini ärahüppamist aasta tagasi, kes tegi seda oma kohalt N. Liidu saatkonnas Teheranis.

Seni on jäänud veel müstiliseks, kuidas Bitov saabus üldse Inglismaale. Inglise valitsus on keeldunud igasuguste andmete andmisest, kuna nii olevat Bitovi huvides.

Kõik, mis kindlasti teada, on et Bitovist oli viimati kuulda kuus nädalat tagasi Veneetsias, kus ta oli katnud internatsionaalset filmifestivali oma ajalehele.

Londonist saadud teade on imestamapanev, kuna Bitov pole kunagi olnud filmikriitik. Teised ajakirjanikud on tavaliselt spetsialiseerunud erikunstidele, Bitovil olid internatsionaalsed sidemed.

Pärast mõnepäevast Veneetsias olemist Bitov kadus jäljetult, jättes oma kohvrid, samuti kingitused, mis olid määratud sõpradele ja perekonnale oma hotelliruumi. Itaalia ajalehed suutsid avastada ainult ühe lihtsa „võtme": päeval enne kui ta kadus, oli Bitov teinud lühiajalise külaskäigu Rooma. Näib et ta siis võttis esimest korda kontakti inglise ametivõimudega. Tema kadumisest ei teatatud Itaalia politseile kui ülejäänud N. Liidu delegatsiooni liikmed lendasid koju.

Kaks nädalat hiljem murdis N. Liit vaikuse ühes „Literaturnaja Gazeta" numbris avaldatud artikliga, millele ajalehe toimetuse kolleegium oli alla kirjutanud,

väites et Bitov, keda nad kirjeldasid kui „lojaalset marksisti" võivat olla röövitud või isegi mõrvatud USA CIA agentide poolt.

Nõukogude lugejaile räägiti, et CIA sageli röövivat inimesi ja kasutasid nende vastupanu murdmiseks narkootikat ja psühholoogilist vägivalda, enne kui neid viidi avalikkuse ette „jalutama".

Artikkel paljastas, et Itaalias olles Bitov oli jälginud Emanuela Orlandi, röövitud Vatikani ametniku tütre juhtumit, kelle vangistajad nõuavad Mehmet Ali Agca vabastamist, kes on vanglas paavsti mõrvamise katse pärast.

Ajaleht väitis, et nad on saanud tõendeid et paavsti mõrvakatse oli tegelikult CIA töö.

Pühendades nii palju huvi Bitovi juhtumile ja sellise kindlusega määritledes ta lojaalsust marksismile,

„Literaturnaja Gazeta" ja N. Liidu ametivõimud võisid olla väga ähmunud uudisest, et Bitov pole mitte ainult elus ja tervise juures, vaid on saanud ka poliitilise põgenikuna asüüli Inglismaal.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

3. ja 4. dets.
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

10. ja 11. dets.
dr. J. Marley, tel. 921-7777

Viivi Piirisilla lugejakiri USA ajalehes

USA ajaleht „Daily News" (8. nov. 1983) avaldas Viivi Piirisilla lugejakirja, milles öeldakse:

„Lõpuks USA on pannud oma jala maha ja peatanud kommunismi infiltratsiooni Kariibi saartel.

Mis muud tõendit me vajame N. Liidu ja tema hüpiknuku Castro eesmärkidest, kes tahtsid Kariibi saari ja Kesk-Ameerikat muuta kommunistlikeks laagreiks.

Mind üllatab tõesti, et nii paljud Kongressi liikmed on nii lühinägelikud ja ei taha toetada meie presidenti Grenadas, Nikaraaguas ja Liibanonis.

Balti riigid Eesti, Läti ja Leedu ei oleks mitte täna okupeeritud N. Liidu poolt kui Lääs oleks tulnud neile appi."

Viivi Piirisild
Balti Ameerika Vabadusliit

Vaipade ja mööbli keemiline puhastus

„Stainguard" hinna sees Söögituba, elutuba ja koridor

$59.95

Pensionäride kortereile hinnaalandus. Samuti akende pesemine.

Peeter Valing

Tel. 690-4961

Mai Raud REE kultuuriauhinna sekretäriks

Rootsi Eestlaste Esinduse Kultuuriauhinna alaline sekretär Arvi Moor on soovi avaldanud neist kohustusist vabaneda. Esinduse juhatus, avaldades Arvi Moorile avalikku tänu kauaaegse eeskujuliku ülesannete täitmise eest, otsustas uueks Kultuuriauhinna alaliseks sekretäriks nimetada fil. lic. Hinge Mai Raua.

Esinduse Kultuuriauhinda on välja antud 1962. a. alates 23 korda. Premeeritud on kirjanduslikku loomingut — 9, kujutavkunstilist loomingut — 7. 1984. a. auhinna väljaandmine otsustatakse detsembri esimestel päevadel.

EPL

Kommentaar

(Algus lk. 2)

tid sunniti Kuubalt ära viima, siis oli selle hinnaks, et USA ei vii oma rakette Euroopasse.

Aga venelased on kahele läbirääkimisele kulunud aasta jooksul oma Euroopa ossa, nüüd juba ka satelliitriikidesse (Ida-Saksamaa, Tshehhoslovakkia) keskulatusega rakette paigutanud. Räägitakse et kuni 140. Neid ei olnud ju ka veel

siis sinna paigutatud, kui Kuuba kriis oli, s.t. 20 aastat tagasi. Või oli Kennedy — Hrushtshevi kokkuleppes jätnud venelastele Euroopas mingil põhjusel (ehk mõtlematusest?) vabad käed, usuti et venelastel pole laienemise plaane. Sageli ei mõelda ega nähta kaugemale ühe käsiloleva projekti juurest.

Seda ajudetrusti mõjude suurust ja tähtsust ei saa tasakaalustada relvastuse tasakaalustamisega. On vaja osava maletajana hoida silmad ja mõtted iga malendi juures, mis mängu kuuluvad. Näib et venelased on seda kunsti omanud ja suudavad pideva agressiivsusega oma mõjuvõimu laiendada, ka siis kui nad ajutiselt peavad mõne sammu vahetevahel tagurpidi astuma.

H.

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.

Eesti Majas

958 Broadview Avenue, ruum 202,

Toronto, Ontario M4K 2R6

Telefon 461-0764

Aarne Vahtra kohtumine Washingtonis USA Helsingi Komisjoniga 27. oktoobril. Vahtra keskel paremal, tema vastas kongressi esindajatekoja liige Donald Ritter ja komisjoni eksekutiiv direktor Oliver Spencer.

Soomepoiste liikumise 40. aastapäeval

Soomepoiste mälestusretk langenud relvavendade kalmudele

Rootsis asuvad endised soomepoisid tähistasid oma kunagise rügemendi JR200 loomise 40-ndat aastapäeva ühisreisiga Helsingisse, millest osa võtsid 30 JR200 Sõprusühingu liiget ja nende külalisi. Helsingis olid soomepoolsed veteranid korraldanud külalistele Rootsist ühise koosviibimise. Eestlased asetasid rahvusvärvides pärjad Eesti Vabadussõjas langenud soomlaste mälestussambale Helsingis, Mannerheimi hauale ning eestlaste matusepaikadesse Malmi ja Hietaniemi kalmistutel. Helsingis toimus kohtumine pidulikus raamistuses soome relvavendadega, külaskäik Mannerheimi muuseumivillasse jm.

Helsingi sadamas võtsid eesti veterane vastu paar soome relvavenda ühistest võitluspäevist ja mõned Soomes elavad sõjakaaslased. Pärast kiiret majutamist kesklinnas, raudteejaama vastas asuvas „Vaakuna" hotellis, sõideti Mannerheimi muuseumi-villat vaatama, Kalliolinnantie 14, mille läheduses asub ka endine Eesti Vabariigi saatkonna maja. Asjatundlikuks giidiks oli kahe sisuka tunni kestel marssal Mannerheimi viimane adjutant eversti O. R. Bäckman, kes naljatades esitles end „härra Ojamehena".

Põhjaliku ajaloolise tausta kõrval andis ta ka üksikasjalikke seletusi marssali isikust, tema töörutiinist ja villas leiduvaist väärtuslikest kogudest.

Eriti paelusid haruldused Mannerheimi Kaug-Ida ekspeditsioonist ning tema ordenite väljapanekute tuba, kus ei puudunud ka Eesti Vabariigi kõrged aumärgid.

Laupäeva õhtul toimus restoran „White Lady" piduruumes Mannerheimintiel ühine õhtusöök Suomen Sotaveteraaniliitto (Soome Sõjaveteranide Liidu) esindajate ja JR200 Sõprusühingu korraldusel. Soomlaste piduperemees oli eversti Viljo Torpo, eestlaste poolt Sõprusühingu noorim liige, tuntud Stokholmi raali-ettevõtte omanik Rein Puusepp, kes soomepoistega ühinedes oli 16-aastane.

Soome aukülaliste hulgas oli pidusöögil endise rügemendiülema kadunud eversti Eino Kuusela tütar Kirsti T. Koivisto,

kes ka pühapäevastel pärjapanekutel kaasas oli ja oma isa sõpru sadamasse ära saatma tuli.

Edasi kaks kohalikku Lions Club'i esindajat. Neilt kuuldi, et edaspidine Malmi kangelaskalmistu eesti laengenute haudade hooldamine jääb Lions Club'i hooleks.

Kuigi kõnesid peale tervituste polnud ette nähtud, peeti neid spontaanselt kogu pidusöögi ajal, vaheldumisi hoogsate ühislauludega. Eversti Viljo Torpo mainis pikemas sõnavõtus tugevat sidet vanade relvavendade vahel, mida ilmestas eestlaste soov oma rügemendi tähtpäeva pühitseda Soome pealinnas. Vaikse püstiseisakuga mälestati kõiki langenuid. Sõprusühingu esimees Kalju Valdmaa, agronoomiadoktor Uppsalast, endine Helsingi ülikooli stipendiaat, puudutas oma soomekeelses kõnes marssal Mannerheimi päevakäsku soomepoiste kodumaale lahkumise puhul, ja ka mahajääjate soovi soome rindekaaslastega võidelda õlg-õla kõrval viimse võimaluseni. „Parem oli siiski puhata vennasrahva sõbralikus mullas, kui kuskil kaugel Ukrainas", lisas Valdmaa.

Mälestuskingina andis ta mitmele soome sõjakaaslasele,

samuti Lions'i esindajale Veikko Viljolale JR200 rügemendi veteraniühingute vimplid.

Tänukõne pidas Soome Veteranide Liidu kohaliku piirkonna esimees Antti Hartikka ja jagas kõigile kohalolijaile välja Liidu tuleva aasta taskukalenderi.

Toreda huumoriga vürtsitatud sõnavõtt oli endiselt eesti poiste väljaõppe pealikult Lasse Bärlundilt.

Ta oli neile teinud „hirmsat mahvi", aga tänu sellele jäi nii mõnigi ellu, kes „püsti-pikali" käsule välkkiirelt reageeris.

Sõna võtsid ka viimane I pataljoni ülem Veikko Katajainen, vana jääger Jussi Nurmi ja endine teenekas lotta, piduemand Marjatta Kahiluoto. Ta tegi teatavaks, et sümboolne lotade nimetus ongi „White Lady" ja et niihästi neopaik kui ka ümbruskonna suured üürimajad ligi tuhande elanikuga püstitati Soome Lotade Liidu rahadega. Teatavasti sundisid nõukogude võimud pärast rahulepingu sõlmimist likvideerima tugeval majanduslikul kui ka isamaalikul alusel oleva lotade liikumise. Nende kapital paigutati oskuslikult ehitusprojektidesse.

Meeleolu poolest ülev koosviibimine lõppes mitme toredá ühislauluga, mida juhatas endine Sõprusühingu esimees Ilmar Laan.

Pühapäevane ennelõuna kulus pärgade panekuks kahes maailmasõjas langenute auks. Bussis sõideti esmalt Malmi kalmistule, kusjuures kogu teekonna kestel jutustas huvitavalt Soome pealinnast giid Kerttu Kahiluoto. Ta näitas ka paika, kus kuningas Gustav Vasa rajas omal ajal Helsingi linna võistlemaks juba omale koha leidnud Hansa-linna Tallinnaga.

Malmi kalmistu varjuline nurk, kus puhkab 95 eesti langenut soomepoisist vabatahtlikku, on võrratult heas korras oma kandiliste mustast marmorist hauakivide, kõrge rohetava elupuu heki ja igal haual õitseva punase roosipuhmaga.

Suure kandilise mustast marmorist mälestusmärgi juures pidas diakon Nikolai Arbus lühipalve. Seejärele asetas Sõprusühingu esimees Kalju Valdmaa eesti rahvusvärves lintidega igirohelise pärja, mida ehtisid valged krüsanteemid ja sinised iirised. Samasugused pärjad, ainult teistmoodi pühendustega pandi veel Hietaniemi surnuaia suure musta marmorristi jalamile soome- ja eesti langenute mälestuseks, marssal Mannerheimi hauale kui austusavaldus „sõjaaegsele ülemjuhatajale" ja Vanha Kirkko Puisto pargis asuvale mälestussambale Soome vabatahtlike auks Eesti Vabadussõjas 1918—1919, mille tipus taas trotslikult seisab meie Vabadusristi kujutus.

Malmi kalmistul toimus ka harras hetk, mil sõjalesk Linda Tarto oma juulis 1944, tankirusika käsitlemist noortele vabatahtlikele näidates,

õnnetul kombel hukkunud abikaasa haual süütas küünlad ta enda ja kahe USA-s elava tütre nimel.

EPL/K. Saarsen

Maailmanäitusega tähistatakse Vancouveri sajaaastast juubelit

ALYN EDWARDS,
Canadian Scene lääne
korrespondent

Ettevalmistused käivad juba maailmanäituse Vancouverisse toomiseks kolme aasta pärast. Näitus toimuks all-linnas 70 ha näituseplatsil sadama ligidal, kus vanasti olid linna esimene saeveski ja raudtee sidejaam, sinna on nüüd ehitatud näituseplats, mille nimeks on B.C. Place. Siin on ka Vancouveri uus 60.000-istmeline katusega staadion, mis avati tänavu juunikuus. Staadionil toimuvad igasugused spordi- ja kultuuriüritused.

Peale linna saja-aastase juubeli tähistatakse näitusega ka Kanada üle mandri ulatuva raudtee lääneranniku jõudmise saja-aastast juubelit. Niisiis on päris iseenesest mõistetav, et näituse teemaks on „Man in Motion" (liikuv inimene). Seega tähistatakse transpordi ja kommunikatsiooni aladel tehtud saavutusi ja samaaegselt inimsoo püüet avastada tulevikku. Vancouveri uus ja innovatoorlik automaatkitsarööpmeline raudtee, mida praegu katsetatakse, on ka Expo-86 ajaks valmis.

Kanada paviljon maailmanäitusel ehitatakse 2 km kaugusele B.C. Place'ist. Sellele antakse nimeks Canada Harbourplace. Seega ulatub näitus lausa linna südamikku. See annab hea vaatepunkti tegevusele nii maal kui ka merel ja on heaks sadamaks näitust külastavaile laevadele.

Praegu toimub 30 paviljoni ehitamine B.C. Place'is. Paviljonide ehitamist toetavad osavõtjad riigid. Näitusele on oodata kuni 13 miljonit külalist viie ja poole kuu jooksul.

© Eesi Õpperaamatufond Rootsis oli sunnitud tagasi maksma 28.000 Rootsi krooni, mis oli saadud 8 a. tagasi riigilt eestikeelse lauliku väljaandmiseks. E. Komitee esimees J.Ungerson märkis, et tagasimaks pidi toimuma, et saada toetust lugemiku väljaandmiseks, milleks saadi kohe 38.000 Rootsi kr. (ca $5000). Kui lauliku käsikiri valmib, loodetakse saada tagasi ka summa, mis nüüd tagasi maksti. Kes senini laotud teksti kulud maksab, on teadmata.

Ideoloogia on eluküsimus

Lembitu Maleva RAKS Heino Jõe juures

Skautüksus Lembitu Maleva juhtide rakenduslik seminar, koodnimetusega RAKS, toimus pühapäeva, 20. novembri pärastlõunal maleva vanem Heino Jõe kodus. RAKS oli teemalt ideoloogiline, sisaldas ülevaate eesti skatluse arengust möödunud 70 aasta kestel ja arutluse pagulas-skautluse sihiasetuse küsimuses.

Kui eesti skautlus pärast okupatsiooni-aastaid taastati Rootsis 1944—45 aastavahetusel, siis varsti pärast juhtimiskeskuse moodustamist deklareeriti ka pagulas-skautluse ideoloogiline siht. See oli taktikaliselt üldsõnaline — „Eesti skautlus paguluses on poiste võitlus iseseisva Eesti eest." Mis see on — selle pani kirja Heino Jõe oma 1951 ilmunud populaarses raamatukeses „Saadikud põlvpükstes". See kehtib tänaseni kogu eesti skautluses, nagu ka raamatu tiitel on võetud eesti skautluse missiooniks.

Eesti skautlus on vahepeal mitmeti arenenud. Skauditehnilistel kursustel on ette valmistatud uusi juhte. Skautluse asjaajamine ja majandus on märgatavalt paranenud.

Üksused on paremini varustatud ja enamasti kõik tegutsevad plaanikindlalt.

Eesti skautidel on üle maailma rida püsivlaagreid, mis on korralikult välja-ehitatud.

Tagasilangus on toimunud kahel alal. Skautide arv on vähenenud eestlaste madala iive ja ümberrahvustumise tõttu — põhjus mille parandamiseks skautide organisatsioon on võimetu. Teine tagasiminek on ideoloogiline. Nagu kogu eesti rahvusgrupp on kaotanud paguluse alg-aastate elevuse ja pinge, nii on see toimunud ka skautluses.

Skaudid ei tegele enam ühiskondlike aktsioonidega („Eesti värvid puhtaks", „Sinine lips", mass-esinemised rahvuslikel tähtpäevadel), vanemskautlus ei tegele kultuuritööga (kärajad, vaidlus ja referaatõhtud),

organisatsioon annab suhteliselt vähe kaadreid eesti ühiskondlikule tööpõllule.

Skautlus on kujunenud rohkem lasteorganisatsiooniks.

Praeguste ressurssidega oleks skautlus võimeline tõhustama ideoloogilist kasvatustööd nii oma organisatsiooni kui ka kogu eestluse huvides. Miks olla eestlane ja kuidas olla eestlane? Kuidas eestlust edasi kanda, kuidas ja miks luua eesti parekondi? Milleks kohustab kõiki eestlasi kodumaa praegune saatus? Need on eestluse eluküsimused käesoleval hetkel. Elaval arutlusel sõeluti ideid — muuseas ka „Saadikud põlvpükstes" uustrüki küsimust.

Tere tulemast tutvuma uute sügismoodidega

Annel's Shoppe

1093 Victoria Park Ave.
(St. Clair'i juures)

SUURES VALIKUS:
★ Kleidid ★ Pluusid
★ Seelikud ★ Püksid
kostüümid ja mitmesugused kombinatsioonid

Tel. 759-1341

Avatud:
esmasp.-kolmap. 10—6
neljap., reedel 10—9
laup. 9.30—5

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.—	$47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.—	$24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE

1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. **(Raha saata ainult tähtkirjas).**

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

.....

AKILISE SURMA LÄBI LAHKUS MINU UNUSTAMATA KALLIS ABIKAASA, MEIE ISA JA VANAISA

REIN PUMBER

sündinud 4. mail 1918 Emmastes

surnud 26. novembril 1983 Torontos

Leinavad jällenägemise lootuses

abikaasa ELLA
tütar KULLA perekonnaga
poeg RAUL perekonnaga
tütar SILVIA perekonnaga
tütar LEENA
SUGULASED Kodu-Eestis

„Sest mina elan ja
teie peate elama."
Joh. 14:19

Kirstupanek teisipäeval, 29. novembril kell 8 õhtul Toronto Eesti Baptisti kirikus. Matusetalitus ja ärasaatmine kolmapäeval, 30. novembril kell 10 hommikul samast York kalmistule.

Armast sõpra

REIN PUMBER'it

mälestab kurbuses

EDGAR HANSLEP perekonnaga

Armast sugulast

REIN PUMBER'it

mälestavad sügavas leinas

HUGO KURBA abikaasaga
RAIMOND KURBA abikaasaga
ESTHER EMES perekonnaga

Suurel hommikul näeme jälle.

ARMAST VENDA

REIN PUMBER'it

sündinud 4. mail 1918 Hiiumaal

surnud 26. novembril 1983 Torontos

mälestavad kurbuses

vend EVALD abikaasaga
õde LAINE perekonnaga

Suurel hommikul näeme jälle.

Leinas mälestame armast sõpra

REIN PUMBER'it

ja avaldame südamest kaastunnet abikaasale ja lastele

MAILA ja ARNOLD HOLMBERG
ELLA ja LEANDER ÜKSIK
GERLINDE ja AUGUST LEIS
HELJU POMERANTS
SILVI ja EVALD ENGMAN
HELME ja EDUARD KAJU

MÄLESTAME ARMAST SUGULAST

REIN PUMBER'it

„Mina olen ülestõusmine ja
elu, kes usub minusse,
see peab elama, ehk ta küll sureb".
Joh. 11:25

HELMUT ja ENDLA RÜDMIK
TOOMAS ja SILVIA RÜDMIK lastega
TÕNU ja EVA RÜDMIK
ANDRES, NORMA ja REBECCA RÜDMIK
MARKUS RÜDMIK

Lahkus igavesele rahule

agr. AUGUST HAABNIIT

sündinud 24. oktoobril 1912 Helmes
surnud 22. novembril 1983 Torontos

mälestab

EESTI AGRONOOMIDE KOONDIS KANADAS

Kallist sõpra

AUGUST HAABNIIT'u

leinavad

JÜRI ja TIINA HANSEN

MEIE HULGAST LAHKUS ARMAS

REIN PUMBER

Mälestavad

JULIUS ja IRMA VEEVO
LEO ja MILLA VÄLJAS
ALEKS ja HELGA UUSÕUE
RUDOLF ja HERMELINE NIIT
ELMAR ja URSULA HANIKAT
ADO ja AADE ALFRED
ALBERT ja HELGA LUUP
LUDMILLA HOLMBERG
HARALD UUS

Ei sealpool loojangut
musti pilvi,
ei enam torme,
ei kartusi . . .

Minu sügavaim kaastunne abikaasa AINOLE, tütre ENELE ja poja JAAGULE, armsa

AUGUST HAABNIIT'u

surma puhul

HELJU RAEDLA PETERSON

Murray E. Newbigging Ltd.

Matusebüroo

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Leinateateid

Tallinnas suri 6. augustil Valfrid Tiits, sündinud 29. septembril 1905 Tallinnas.

Santa Rosas, Kalifornias, suri 17. augustil Siiri Maidre, sündinud 17. märtsil 1918 Tallinnas.

Ekskilstunas, Rootsis, suri 16. septembril Lembit Veertee, sündinud 9. oktoobril 1918 Viimsis.

Chicagos suri 9. septembril Leo Kaar ,sündinud 4. oktoobril 1913 Kuigatsis, Virumaal.

Lewes, USA-s, suri 15. septembril dr. Ülo Ware, sündinud 19. detsembril 1921 Jõgeval.

Los Angeleses suri 28. juunil Jenny Veit, neiuna Sulbi, sündinud 7. märtsil 1898 Eestis.

Chicagos suri 9. septembril Leo Kaar.

Tartus suri 30. augustil Ida Tamm, neiuna George, sündinud 18. jaanuaril 1891 Tartus.

Austraalias suri 8. septembril Emma Helene Ein, sündinud 16. aprillil 1900.

Stokholmis suri 1 . septembril August Kuhn, sündinud 30. augustil 1905 Naissaarel.

New Yorgis suri 22. septembril Laas Kaup, sündinud 5. septembril 1903 Torgus, Saaremaal.

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kirikus 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Pühap., 4. dets. 2. Kristuse tulemispüha JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Solist Andres Raudsepp. Pärast JUMALATEENISTUST all suures saalis film „Where Luther walked". Kõik kutsutud, eriti noored. Kohv.

Pühap. 11. dets. 3. Kristuse tulemispüha JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Jutlustab õp. Edgar Heinsoo.

Pärast jumalateenistust kiriku saalis õp. E. Heinsoo loeng „Kas Jumal on olemas?" Leerieelsed. Kohv.

Pühap., 11. dets. JUMALATEENISTUS EHATARES kell 7 õ. Uue altari õnnistamine. Armulaud. Teenivad õpetajad Andres Taul ja Edgar Heinsoo.

Pühapäeval, 18. dets. 4. Kristuse tulemispüha JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Järgneb koguduse jõulupuu laste ja noorte ettekannetega, juhatab Margit Viia. Jõuluvana. Kohv.

Ingliskeelsed JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval 9.30 homm. Pühapäevakool igal pühapäeval JUMALATEENISTUSEGA samaaegselt.

Piiblitunnid igal pühapäeval kell 10.00.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeviti 9.30—12, neljapäeviti 6—8 õhtul kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Immanueli kirik,
21 Swanwick Ave.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Kolmap. 30. nov. kell 7 õ. palveõhtu.

Laup., 3. detsembril kell 6 õ. KOGUDUSE AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE, lühikõne ja tervitused, valguspildid kodumaalt. Koosviibimine kohvilauas.

Pühap. 4. detsembril kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, laulab koor Ülo Lindströmi juhatusel. Issanda surma mälestamine. (Buss Eesti Kodust kell 1.30 p.l.)

Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS, kõneleb Toomas Rüdmik teemal, „Ärkamine".

Kolmap., 7. detsembril kell 7 õ. PALVEÕHTU.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmap., 30. nov. kell 7.30 õ. piibli-palvetund. Ilmutusraamatu 12. peatükk.

Pühap., 4. dets. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kus kõnelevad misjonärid B. ja O. Hagwallid Tshiilist ja A. Ehasoo. Lauluettekandeid. Issanda laud.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 4. dets. kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Peale jumalateenistust ühine kohvilaud kiriku saalis.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).

Õpetaja O. Gnadenteich

112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

Pühapäeval, 4. dets., II advent-jumalateenistus, kell 1.30 p.l. Teenib õp. A. Jalonen.

Jumalateenistus ja koguduse jõulupuu on laup., 10. dets. Jumalateenistus algab kell 4. p.l., millele järgneb koosviibimine kohvilauas jõuluvorsti ja palju muuga. Ettekanded.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo

3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930

kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Teisipäeval, 29. nov. kell 11 hommikul koguduse naisringi käsitööosakonna kokkutulek.

Pühapäeval, 4. dets. kell 11 hommikul 2. Kristuse tulemispüha. Piiskoplik JUMALATEENISTUS tähistades H. Treffneri Gümnaasiumi 100 a. juubelit.

Kalevi skautlipkonna töötuste andmine. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp.

Pärast jumalateenistust naisringi käsitööosakonna kokkutulek.

Pühap., 11. dets. kell 4 p.l. 3. Kristuse tulemispüha. Leerieelsete noorte JÕULU-JUMALATEENISTUS. Pärast JUMALATEENISTUST koguduse jõulupuu ja jõululaud. Esinevad pühapäevakooli lapsed.

Jõululaua piletid on eelmüügil saadaval koguduse kantseleist ja nõukoguliikmete käest.

Teisipäeval, 13. dets. kell 11 homm. koguduse naisringi käsitööosakonna kokkutulek.

Pühapäeval, 18. dets. kell 11 hommikul 4. Kristuse tulemispüha KONTSERT JUMALATEENISTUS. Koguduse segakoor esitab J. S. Bachi Jõulu-oratooriumi 1. osa Asta Ballstadti juhatusel. Solistid: sopran Tamara Norheim, alt Irene Loosberg, bass Jaan Medri. Orelil Lembit Avesson.

Leeriõpetus algab pühapäeval, 8. jaanuaril 1984 pärast jumalateenistust. Leeriõpilasi palutakse registreerida koguduse õpetajale.

Pühapäevakool igal pühapäeval JUMALATEENISTUSE ajal.

Leerieelsed iga kella 11-kümnese JUMALATEENSTUSE ajal.

Piiblitunnid tund aega iga enne kella 4-jast JUMALATEENISTUST.

Koguduse segakoori harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 7 õhtul kiriku saalis.

Õpetaja kõnetunnid kiriku kantseleis teisipäeviti 6—8, neljapäeviti 2—8 ja pärast jumalateenistusi.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639

Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"

raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 4. detsembril kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL täiskasvanuile, kell 11.00 lastele. Kell 11.00 homm. 2. ADVENTPÜHA JUMALATEENISTUS, kõneleb K. Raid, vokaalansambel „Gloria". Issanda surma mälestamine. Kell 4.00 p.l. advent-kontsert. Vaata erikuulutust!

Hugo Treffneri Gümnaasium tähistab 100 aastast juubelit

Esimese Eesti erakeskkoolina omas Hugo Treffneri Gümnaasium erilist tähtsust eesti haritlaskonna ettevalmistamisel. Gümnaasiumi hariduslik tase oli kõrge, sest mitmed õpetajad olid ka ülikooli õppejõud ja abituuriumi tunnistusi ei antud kergelt.

A. H. Tammsaare suurteose „Tõde ja Õiguse" teine osa on pühendatud „Mauruse kooli" nime all Hugo Treffneri Gümnaasiumile. Kooli asutaja Hugo Treffner sündis 5. juulil 1845. Peale usuteaduskonna lõpetamist Tartu Ülikoolis õnnestus temal 7. detsembril 1883 saada luba kooli avamiseks. Hugo Treffner jäi koolijuhatajaks avamisest kuni ta surmani 29. veebruaril 1812, Tartus.

Tema surma järele toimisid direktoritena ja ajutiste kohustustetäitjaina N. Sahharov ning A. Bäckström. Alates 1917. a. suvest kuni iseseisvuse aja lõpuni oli sel kohal Konstantin Treffner, kes suri 93-aastasena Tallinnas 1978. ja maeti 16. detsembril Pärnamäe kalmistule.

Hugo Treffneri Gümnaasiumi lõpp tuli kui 18. veebruaril 1944 õpilased ootamatult saadeti koju ja koolihoonesse paigutati sõjavägi. 1958 aastal nimetati kool A. H. Tammsaare nimeliseks Tartu I keskkooliks.

1977. aastal ilmus New Yorgis 95. a. juubeli eel mälestusteos „Treffoonia" 1883—1978, mis käsitleb 362-el leheküljel kooli asutamist ja ajalugu. Iga viie aasta järele on Toronto treffoonlased koondunud ja pühitsenud kooli aastapäeva ning mälestanud lahkunud koolivendi.

Hugo Treffneri Gümnaasiumi Vilistlaskogu Torontos, tähistades seda päeva, kutsub kõiki HTG vilistlasi ja endisi õpilasi Vana Andrese kirikus toimuvale piiskoplikule jumalateenistusele 4. detsembril kell 11 hommikul.

Samal päeval kell 16.00 toimub Eesti Maja keskmises saalis aktus, kuhu kõik on kutsutud. Aktusele järgneb samas koosviibimine õhtusöögiga HTG vilistlastele, endistele õpilastele ja nende külalistele.

Ajakirjanik Ilmar Peterson surnud

Geislingeni haiglas suri 27. oktoobril ajakirjanik Ilmar Peterson 76-aastasena. Lahkunu oli sündinud Tartus, lõpetas Tallinna reaalkooli ja õppis hiljem Tartu ülikoolis õigusteadust. Seejärele töötas alates 1927 kuni enamlaste võimuletulekuni Tallinnas „Päevalehe" toimetusliikmena.

I. Peterson oli Tallinnas Spordipressi Klubi asutajaks ja töötas „Spordibiograafilise Leksikoni" ja „Eesti Spordi Suurraamatu" toimetuse kolleegiumes. Edasi ta on toimetanud paljusid käsiraamatuid, ajakirju ning olnud tegev mitmetes organisatsioonides, nende hulgas spordiselt „Kalev".

Saabunud põgenikuna 1944. a. sügisel Saksamaale, oli ta alguses lühemat aega „Eesti Rada" tegevtoimetajaks. Asudes elama Geislingeni, kuulus „Eesti Posti", „Pildiposti" ja „Our Life" toimetusse. Pärast „Eesti Posti" seismajäämist oli „Eesti Rada" toimetajaks ja hiljem Heidelbergis ilmunud „Võitleja" tegevtoimetajaks.

Kolleegid Saksamaal tunnevad lahkunut kui tagasihoidlikku, töös äärmiselt täpset ja kirjutistes alati tõsioludele rajanevat sõpra.

EPL/KK

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2.
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 4. dets, kell 5 p.l. ADVENT- JUMALATEENISTUS. Solistid Kadri Nõmmik ja Ellen Oling.

Teenistusele järgneb pühapäevakooli jõulupuu.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.90 omas kodus, 501 Davisville Ave., Torontos. Igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

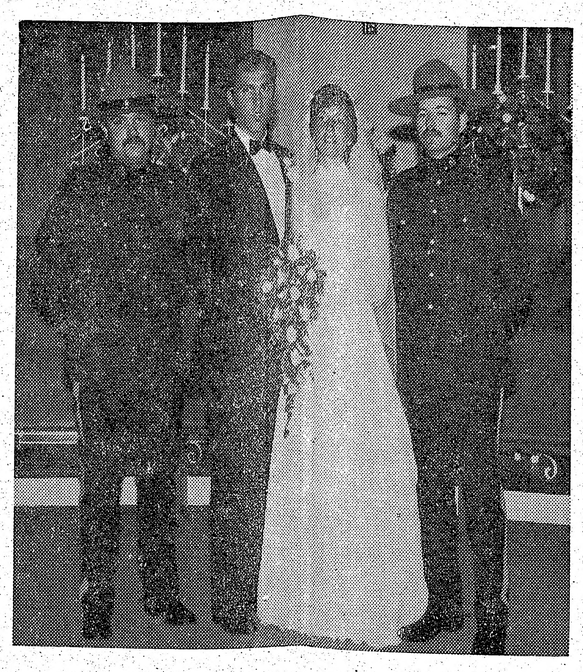

8. oktoobril laulatati T. E. Baptisti kirikus Clarence Koots ja Aida Jürimäe. Pildil noorpaar mehe töökaaslaste vahel.

Eesti Ohvitseride Kogu juhatus jäi endiseks

Neljapäeval, 24. novembril toimus Eesti Majas Ohvitseride Kogu Kanadas korraline aastapeakoosolek. Kuna samal ajal toimus samas mitmeid teisi koosolekuid ja loenguõhtu, millest ohvitseride kogu liikmed pidid osa võtma, siis viibis algus tunni võrra. Koosoleku avas Eesti Ohvitseride Kogu esimees N. Valge, misjärel koosoleku juhataja valiti R. Viksten ja protokollijaks E. Reinas.

Möödunud aastal surma läbi lahkunuid mälestati vaikse leinaseisukuga.

1982/83-aastate tegevusaruande esitas sekretär E. Reinas, kassaaruande laekur E. Silm, mis näitas sissetulekute poolel $2032.20 ja väljaminekute poolel $1633.71. Pärast H. Lateri poolt ette loetud revisjonikomisjoni protokolli kinnitati aruanded ja avaldati tänu laekurile hea töö eest.

1983/84. a. liikmemaks otsustati jätta endiseks, misjärel kinnitati nii tegevuskava kui eelarve.

Tegevuskavas on ettenähtud mitmesuguseid üritusi: pidu, sõpruspõhtud, suvepäevad jne.

Valimiste puhul tegi A. Jurs ettepaneku vana juhatuse tagasi valimiseks, mida ka H. Later ja H. Meret toetasid ja millega eelmise juhatuse liikmed nõustusid. Esimeheks on jälle kapten-major N. Valge, VR II/3, juhatusliikmeiks ltn. Ralph Viksten — abiesimees, ltn. Elmar Silm — laekur, ltn. Endel Reinas — sekretär, kapt. Tõnis Nõmmik ja ltn. Johannes Luik.

H. Later tegi ettepaneku eelmisele juhatusele tehtud töö eest tänu avaldada, mida koosolek kviteeris tugeva aplausiga.

Revisjonikomisjoni valiti ltn. K. Süttis, ltn. H. Later ja ltn. E. Kuris. Mandaatkomisjoni major B. Leeman, kapten A. Nõmmik ja ltn. H. Meret.

Aukohtusse kol. A. Tomander, maj. B. Leeman ja kapt. H. Kore.

Peotoimkonda ltn. L. Tamberg, vet. ltn. J. Säägi ja ltn. A. Lehari.

Kohal algatatud küsimuste all andsid seletusi sõjainvaliidide ESTO-84 pidustusele toomise asjus J. Luik ja A. Jurs. Pärast mitmeid sõnavõtte valiti invaliidide siia toomise komisjoni H. Meret.

Üksmeelse koosoleku lõpul esimees N. Valge tänas koosolekust osavõtjaid ja soovis kõigile head töötahet.

J. S-gi

Eesti kooli jõulupuu Torontos

Soe ja ilus suvi on möödunud, samuti sügis hakkab varsti oma võimu talvele üle andma, ehkki visalt, ja vastu tahtmist, kuna ilmad on tihti veel soojad. Ei tahaks nagu kuidagi veel uskuda, et jõulukuu juba käes. Linn jõuluehteis, ärides kiire, palju rahvast ja jõuluvana oma suure saatjaskonnaga saabus paar-kolm nädalat tagasi Toronto linna. Sagimist ja tegemist on palju, küll kodudes ja igal pool. Peab kiirustama, et kõigega õigeks ajaks valmis jõuda.

Toronto eesti kooliski on palju ärevust ja sagimist, sest varsti on kooli jõulupuu. Õpitakse jõululaule, -salme, muid ettekandeid ja muidugi näidendit.

Jõulupuu toimub pühapäeval, 11. detsembril kell 2 päeval Eesti Maja suures saalis. Avapalvus on pastor Kaljo Raidilt. Sellele järgneb õpilastelt koorilaulu, muusikapalu, deklamatsioone nii üksikuilt kui ka tervelt klassilt. Kõik õpilased on esinemisega seotud.

Kava teises osas esitatakse III ja VIa klassi õpilaste poolt jõulunäidend „RIIU REET" kolmes pildis. Lavastajaks on Ene Lüdig. Tantsude ja lavalise liikumise eest hoolitseb Anneli Riga. Kostüümide valmistamisel on suur koorem kanda Erma Selgel. Näidendi lõppedes astub loodetavasti sisse ka jõuluvana oma abilistega. Nagu kuulda, saavad väikesed lapsed oma kinkepakid otse jõuluvanalt, suuremad tema abilistelt.

Kinkepakkide registreerimisi võetakse vastu kooliõhtutel Eesti Majas ja hinnaks on $3.00. Pakisaajaiks võib registreerida ka koolis mittekäijaid lapsi. Paki saamise kindlustamiseks on registreerimine vajalik.

Pärast jõulupuud on veel üks koolipäev ja see on teisipäev, 13. detsember. Sellele järgneb koolivaheaeg ja õppetöö algkoolis algab jällegi teisipäeval, 3. jaanuaril 1984.

Keskkoolis ja gümnaasiumis on viimane koolipäev enne pühi 16. dets., mil on ka ühtlasi jõulupuu. Õppetöö uuel aastal algab reedel, 6. jaanuaril 1984.

Toronto koolipere ootab kõiki lapsi, vanemaid, vanavanemaid ja sõpru traditsioonilisele jõulupuule. On lõbus laulda ja mängida, kui saal on kuulajaist tulvil, kes jälgivad särasilmil laste iga liigutust, tundes suurt rõõmu ja rahuldust oma laste saavutustest.

Koolikomitee

Ville Topsi näitus Stokholmis

Stokholmi Eesti Majas toimus Eesti Kultuuri Koondise korraldusel Ville Topsi kunstinäitus. V. Tops kuulub nende eesti taidurite hulka, kes oma kunsti harrastab kutsetöö kõrval. Ta on sündinud Tallinnas ja saabus Rootsi koolipoisina. Peale kaubandusliku väljaõppe saamist on ta käinud Stokholmi Rakenduskunsti Koolis ja õhtukursustel, täiendades end nii maalikunsti kui graafika alal. Ta loomingulaad on suhteliselt geomeetriline, konstruktiivse karakteriga, selge nii joonelt kui kujundeilt ja kuidagi väga puhas. Pealiskaudselt vaadates mõjub see abstraktsena, ent juured ja inspiratsioon on alati loodusest. Ei puudu ka salapärane, sümbolistlik moment, mida arvustajad on viinud ühendusse sürrealisti Margitte'i teostega.

V. Tops on esinenud ühisnäitustel, kui ka iseseisvail näitusil nii eesti kui ka rootsi publikule. Praegu töötab ta Shelli õlifirma juures kunstiklubi juhatajana.

Saatke Eesti poliitvangidele jõulutervitusi!

Aasta suurimad pühad — jõulud on jälle lähenemas. Jõulupühiks saadame oma sugulastele ja sõpradele tervitusi. Meilt ootavad häid jõulusoove ka okupatsioonivõimu vanglais, sunnitöölaagreis ja vaimuhaiglais vaevlevad Eesti vangistatud vabadusvõitlejad ning inimõiguste nõudmise eest ja usulistel põhjustel kinnipeetavad. Ärge unustage neid! Andke neile jõulutervituste lähetamisega moraalset tuge. Kaitske neid nõukogude vanglate, sunnitöölaagrite ja vaimuhaiglate juhtkonna omavoli vastu. Kasutage jõulutervituste saatmiseks alljärgnevaid aadresse.

Tallinna keskvangla: Eesti NSV, 200001 Tallinn, Kalaranna 2, Uchrezhdenie YuM-442/1. Kinnipeetavad poliitvangid: Heiki Ahonen, Tõnu Blumkvist, Johannes Hint, Lagle Parek, Arvo Pesti, Hillar Pruunsild, Enn Tarto, Hannes Treinberg ja Vello Väärtnõu.

Tallinna sunnitöölaager: Eesti NSV, 200001 Tallinn, Tisleri 31 a, Uchrezhdenie YuM-422/5. Kinnipeetavad poliitvangid: Alar Alu, Ingvald Arr, Harro Arusoo, Andres Berg, Kalevi Koppel, Raul Künnis, Toivo Orula, Matti Saarits, Sulev Sell, Allan Sepp, Jaanis Surva ja Jaroslav Zirk.

Vasalemma sunnitöölaager: Eesti NSV, 203065 Harju rajoon, Vasalemma sidejaoskond, Uchrezhdenie YuM-422/2. Kinnipeetav poliitvang: Olev Kiirend.

Viljandi alaealiste koloonia: Eesti NSV, Viljandi rajoon, Puiatu külanõukogu, Uchrezhdenie YuM-422/6. Kinnipeetav poliitvang: Andres Karu.

Võisiku vaimuhaigla: Eesti NSV, Jõgeva rajoon, Põltsamaa külanõukogu, Võisiku Invaliidide Kodu. Kinnipeetav poliitvang: Johannes Lapmann.

Tshistopoli vangla: USSR, 422950 Tatarskaya ASSR, G. Chistopol, Uchrezhdenie UE-148/st-4. Kinnipeetav poliitvang: Mart Niklus.

Mordva sunnitöölaager 385/3-5: USSR, 431200 Mordovskaya ASSR, Tengushevsky raion, Posyolok Barashevo, Uchrezhdenie ZhKh-385/3-5. Kinnipeetav poliitvang: Alfred Kirotosk.

Permi sunnitöölaager 389/35: USSR, 618810 Permskaya oblast, Chusovskoy raion, Stantsiya Vsesvyatskaya, Uchrezhdenie VS-389/35. Kinnipeetavad poliitvangid: Velja Kalep ja Kaarel Kõrboja.

Permi sunnitöölaager 389/36: USSR, 618263 Permskaya oblast, Chusovskoy raion, Posyolok Kuchino, Uchrezhdenie VS-389/36. Kinnipeetav poliitvang: Tiit Madisson.

Magadani sunnitöölaager 261/4: USSR, 685025 G. Magadan, Posyolok Uptar, Uzhrezhdenie AV-261/4. Kinnipeetav poliitvang: Dimitri Minjakov.

Vilniuse sunnitöölaager: USSR, Lithuanian SSR, Vilnius, Lenino aikshte, Lukishkio kalejimas. Kinnipeetav poliitvang: Imre Arakas.

Leningradi vaimuhaigla: USSR, 195108 Leningrad, Ul. Arsenalnaya 9, Uchrezhdenie US-20/st-5. Kinnipeetav poliitvang: Allan Alajaan.

Mogilevi vaimuhaigla: USSR, Byelorussian SSR, 213105 G. Mogilev, Ul. Krupskoy 99 A. Kinnipeetav poliitvang: Jaanus Pihelgas.

Oreli vaimuhaigla: USSR, 302018 G. Orel, Ul. Razgradskaya 2, Uchrezhdenie IZ-55/I „A". Kinnipeetav poliitvang: Alar Kume.

Magadanis asumisel: USSR, 686326 Magadanskaya oblast, Susumansky raion, Ss. Burkandya, Obschchezitie N. 1. Kinnipeetav poliitvang: Viktor Niitsoo.

Keskene poliitvangide aadress: Moskvas: USSR, Moscow, Uchrezhdenie p/ya 5110/I, poliitvangi perekonna- ja eesnimi. Seda aadressi võib kasutada kõigi poliitvangide osas, eriti aga järgmiste puhul, kelle asukohad on teadmata: Ülo Ird, Jaan Kalju, Leonhard Must (asumisel), Erik Nurmsaar (vaimuhaiglas), Artur Johannes Pupart, Raimond Rosenfeld ja Karl Vares (asumisel).

On soovitav, et jõulutervitus asetatakse suletud ümbrikusse, mis postitatakse tähitult ja vastuvõtutõendiga varustatult. Tagastatud vastuvõtutõend kinnitab, et tervitus on kohale jõudnud.

Puudub isu töötamiseks

STOKHOLM (EPL) — Rootsi metallitööliste ametiühing Göteborgis on uurinud põhjusi, miks noored ei püsi tööl. Uurimusest selgub nimelt, et alla 25 aasta vanustest töölistest seitse kümnest ütlevad end varsti töölt üles ja lähevad üle toetusele töötaoleku kassast ja tööametist.

Edasi selgub, et mida vanemad on töötajad, seda harvem ütlevad nad end töölt üles. Umbes samataoline tulemus ilmnes vastaval uurimusel ka Södertäljes.

Uurimuse teostajad ei ole soovinud nähet ja selle põhjust kommenteerida, kuigi see ilmselt koormab ametiühingute töötaoleku kassat kui ka kindlustusasutusi. Nüüd on nooremas põlvkonnas ilmselt liikvel uus löökaluse: Parem töötu, kui metallitööline!

JÕULUD LÄHENEVAD KIIRESTI

Tellige varakult suitsusinki-, kalkunit jõululauale.

VERIVORSTID JA VALGED TANGUVORSTID

Uus saadetis islandi heeringaid ja heeringafileesid
Meil on suures valikus soome j.m. skandinaavia toiduaineid ja delikatesse
Piiratud hulgal islandi heeringaid.
2-kilosed purgid, $15.— purk.

Helistage 425-0450

Äri avatud alates 5. dets. esmasp.-neljap. 8—6, reedel 8—7, laup. 8—4. Jõulunädalal 8—9, jõululaupäeval 8—2.

VIKING FOODS & IMPORTS

133 Laird Dr., Toronto, M4S 3V5 — Telefon 425-0450

TORONTO FLOORING

145 Sheppard Avenue E., Unit 4
Telefon 224-2688

Supplier and installer of carpets, sheet vinyl, resiliant flooring, ceramic and glazed tiles, hardwood.

Phone for monthly specials

Lauri Partanen

SPORT

Laskespordi uudiseid Seedriorult

Aeg on jällegi niikaugele jõudnud, kus laskesportlastel tuleb välistiiruga mõneks kuuks jumalaga jätta, külma ning tuule eest varju otsida siserajalt. Palju neid mehi kahjuks enam järel ei ole, kes laskespordile on truuks jäänud. Need ajad, kus nädalalõppudel oli Toronto University Ave. Armoury siselasketiirul koos kuni 20 eesti laskesportlast ja teiseks „ametlikuks keeleks" oli eesti keel, on ajalugu. Umbes samapalju mehi käis suvel Hamiltoni välistiirul laskmas ja vahel isegi paar korda nädalas, kui mõni tõsisem võistlus oli tulemas. Kohalikud mehed, kasutades antud eeliseid, olid platsis muidugi pea igal õhtul — nii kuis leivateenistus lubas. Aeg on oma rüüstamistööd teinud loomulikult ka laskurpere ridades, vanadest veteranidest on veel „tules" vaevalt pool tosinat ja noori on juurde tulnud (kes senini pidama on jäänud) — kaks! Kuid kõigele vaatamata tegutseb Seedrioru Laskurklubi visalt edasi ehk küll „rivikoosseis" vajaks täiendust nooremate meeste näol; vanus aga ei ole sugugi takistuseks — ka masterid on teretulnud.

Möödunud tegevusperioodil toimus Seedrioru Laskurklubi korraldusel neli võistlust. Kolm olid omavahelised ja neljas sõprusvõistlus Toronto soome laskuritega. Vaatamata sellele, et nüüd käib laskmine (veteranidel) rohkem „vana rasva" najal, saavutati siiski rahuldavaid tulemusi. Eriti tuleb esile tõsta kahe noorlaskuri saavutusi, nimelt Robert Saar ületas kohe kevadel väikekaliibrilises vabapüssis 3 x 20 lasuga, kolmest asendist kokku, meistriklassi normi, saavutades 501 silma (nõuetavast 500-st.) Andres Tammel ei jäänud sügisesel võistlusel soomlastega sellest mitte palju puudu, kusjuures tema põlvelt tagajärg, (vaatamata sellele, et võistluse ajal läks püssil laad katki) 171 silma oli antud olukorras väga hea saavutus. On loota, et eeloleval hooajal võib oodata nendelt uusi üllatusi.

Parimaid tulemusi möödunud hooajalt:

v-kl. vabapüss, 3 x 20 lasku kolmest-asendist:

1. E. Gering — 535 silma (600-st), 2. E. Tiilen — 528, 3. U. Robi — 511, 4. R. Saar — 501, 5. A. Tamm — 481, 6. A. Pakker — 478.

Spordipüss — 3 x 20 lasku kolmest-asendist:

A. Aarlaht — 484 silma.

Asendites saavutasid parimaid tulemusi:

Lamades — E. Tiilen — 196 silma (200-st); Püsti — E. Gering — 170; Põlvelt — A. Tamm — 171.

Karikavõistluse võitis tagasihoidliku tulemusega 3 x 40 lasku kolmest-asendist 1062 silmaga — E. Tiilen.

22. oktoobril toimus Toronto soome laskurite ja Seedrioru Laskurklubi vaheline „ystävyys ottelu" (sõprusvõistlus). Soomlased olid väljas 6 laskuriga, eestlastel oli välja panna 5. Pilves ilm, külm ning tuul, oli ebasoodus laskmiseks, kuid välja oli tuldud ja võistlus kulges sujuvalt. Tehnilised tulemused kujunesid järgmisteks:

v-kl. vabapüss kolmest-asendist:

1. E. Tiilen — 514 silma, 2. U. Robi — 482, 3. A. Tamm — 481, 4. A. Pakker — 473, 5. R. Saarenvirta — 458, 6. L. Ojanen — 440, 7. V. Kumpulainen — 426.

Spordipüss — 3 x 20 lasku kolmest asendist:

1. E. Gerin — 551 silma, 2. J. Isoniemi — 489, 3. M. Takkala — 485 ja 4. T. Saarenvirta — 395.

E. T.

Spordimärkmeid

Autode kiirusrekord on nüüd 1019,7 km tunnis, mille saavutas inglane Richard Noble Nevadas, kes kasutas „Rolls Royce'i" 15000-hobusejõulist lennukimootorit 8,2 m pikkusel sigarikujulisel sõidukil. Endine rekord oli ameeriklase Garly Gabelich'i nimel aastast 1970 — 1001,65 km tunnis.

☆

Tänavune odaviske — 99.72 — maailmarekordimees ameeriklane Tom Petranoff (25 a., kasv 185 cm, kaal 93 kg) viskas juba esimesel treeninguaastal 1977 77.48 m. Käesoleval aastal püstitati MR-id veel kuulitõukes — 22.22, kettaheites — 71.86 ja vasaraheites — 84.14!

Pensionäride väljasõidust osavõtjatega ühinesid ka kohalikud eestlased. Pildil Georgina eestlased pargilaual kaarte mängimas, vasakult E. Lood, E. Martinson, R. Hõbe, O. Luukas ja R. Hõbe.

Foto: J. Säägi

Filmitaustaks eestlase linnakrunt

Kinodesse ilmus jõulueelse linastusena hiljuti tugevasti reklaamitud Metro-Goldwyn-Mayeri film „A Christmas Story". Sisult on see kogu perekonnale vaatamiseks sobiv etendus, lugu 9-aastasest poisist, kelle südamesooviks on saada jõulukingiks õhupüssi, mille kohta kõik ta lähedased täiskasvanud arvavad:

„Seda ei saa, lased sellega veel oma silma peast välja!"

Tegevus filmis toimub 1940. aastail, näitab huvitavalt ühe tolleaegse perekonna elu ja lõpeb tavakohaselt muidugi õnnelikult. Filmi tegelased on Ameerika kinotähed, peaosaliseks noor (12-aastane) Peter Billingsley, kes vaatamata oma noorusele on juba mitmes filmis mänginud varemalt.

Kuigi tegevustik sünnib USA's on osa linastust filmitud Torontos, milleks oli üüritud endise Esto Bakery parkimisplats ja tagapõhjana tööstushoone, mille omanikuks on Felix Krabi. Seal toimuvad filmi keskosas olevad stseenid, kus peaosaline ühele suuremale ja väga halvale jõmpsikale nahatäie annab, mida ta koolikaaslased aiatagant suure põnevusega jälgivad, kuni poisi ema ise asja lahendama ilmub.

Filmimine toimus möödunud talvel, ümbruse kohandamiseks veeti kohale vanamoodsad autod ja autovrakid, lõhuti osaliselt parkimisplatsi asfalt ja veeti kohapeale lisaks mitmeid autokoormaid lund.

Ettevalmistuste järele kestis filmimine ligi nädalapäevad järjesti ja andis hea võimaluse tegeliku filmitöö jälgimiseks, kuidas see toimub, kui palju ta nõuab igasuguseid asjamehi ja kõrvaltegelasi ning kui kaua ja mitmeid kordi filmitakse igat üksikut stseeni. Samuti tundub imeväärsena, kui kalliks on võimalik ajada ühte põhjalikku filmitööd. „A Christmas Story" filmimine maksis üle 4.4 miljoni dollari, ent film näib minevat väga hästi ja tõenäoliselt jookseb tulutoovalt.

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

PAUL JUTTUS

Müük ja rentimine

Tel. 291-5054, kodus 423-5716

Müügil VABA EESTLASE talituses

LOOME

Eesti rahvuskultuuri loomingupäevad 23.—30. aug. 1981 Jõekäärul

Loomingupäevade Kunstide loengud sõnas ja pildis — 169 lk.

Autorid: Allik, Berendsen, Lipp-Leppik, Metsala, Märtin, Naelapea, Niidas, Olbrei, Puhm, Puust, Raudsepp, Riga, Salo, Sermat, Susi, Tiido, Toi, Valdsaar, Virkhaus ja Voitk.

Hind $15.— pluss saatekulu $2.—

MÜÜGIL

Eesti muinasjutte inglise keeles

„TALES FROM ESTONIA"

tõlkinud Gisela McBride

31 MUINASJUTTU JA KOKKUVÕTE „KALEVIPOJAST"

$5.75 — 50 centi postikulu

Saadaval Vaba Eestlase talituses

Ilmus kordustrükis T. E. S. Täienduskoolide XVII väljaandena huvitav laste- ja noorsoojutt

M. SILLAOTSA

TRIPS, TRAPS, TRULL

Saadaval postiteel: L. Marley, 9 Parravano Court, Willowdale, Ont. M2R 3S8 või „Vaba Eestlase" talitusest.

HIND $4.00 — postiteel $4.75

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XII sajandil"	$4.—
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	8.—
Uku Maasing „Pilridele Pyydes"	6.—
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.—
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	6.—
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	6.—
V. Salo — Riik ja kirikud	4.—
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	6.—
Reedik Willem Wilmanni „Valmid"	6.—
Blaise Pascal — Mõtted	4.—
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	6.—
Arno Vihalemm — Kunstnik eesti kirjanduses	4.—
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—
Ilona Laaman — Üks üsna kerge haigus (luuletused)	6.—
Kaugver — 40 küünalt	6.—
R. Tagore — Puuviljapõim	6.—
A. Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	6.—

PLUSS SAATEKULU 50 c IGALT RAAMATULT

1944. AASTA

„Vaba Eestlane" avaldab dokumendina järgneva Eestis koostatud ja käestkätte liikuva eestipoolse katse 1944. a. sündmuste kirjeldamiseks.

19.

18. sept. tuli EVRK esimehe O. Tiefi juurde J. Uluots, andis talle Vabariigi taastamise resolutsiooni ning ütles: „Aeg on käes. Sakslased taganevad Eestist. Koguge valitsuse liikmed kokku ning astuge tegevusse." 19. sept. toimus ka Tiefi valitsuse esimene koosolek presidendi kohustetäitja J. Uluotsa eesistumisel. Valitsusse kuulusid muuhulgas H. Pärtelpoeg, A. Susi, J. Kleesment, A. Rei, sõjaministriks oli OK juht J. Maide.

Valitsuse üheks esimeseks sammuks oli deklaratsiooni avaldamine, kus nõuti kõigi võõraste vägede lahkumist Eestist. Iseseisvuse taastamise deklaratsioon paljundati ning avaldati koos teiste korraldustega „Riigi Teatajas".

Valitsus tugines adm. Pitka löögirühmale, OK üksustele ning soomepoiste pataljonile. Tallinna läheduses paiknesid veel kindral Gerokile alluva SS-JD 20, Omakaitse jt. üksuste osadest koosnev väegrupp. Saksa väejuhatus ei kavatsenud Tallinna kaitsta ning nii ei osutatud tema poolt pealinna poole tungivatele venelastele kuskil erilist vastupanu.

18. septembril toimusid Tallinnas kokkupõrked Pitka meeste ja sakslaste vahel. Toompeale heisati taas sini-must-valge lipp. Seda nähes algasid linnas spontaansed meeleavaldused, inimesed nutsid rõõmust.

Inimesi tänaval nagu ikka

— Meie lipp Pika Hermanni tipus.
Meie oma!

Seisatab igaüks.

On nutjaid,
nutjaid naeruga pooleks.

Päike paistab nii heledalt,
imet uskuma peab:
lipp lehvib seal
ja selgitab rahva tahet.

Eidekesel,
kes elupäevi palju on näinud,
mõistus kaine.
— Ei seda ole kauaks.

— Ja kui ei olekski!
Vaatad südame ääreni,
kahetsed neid, kes ei näe.

— Otsisin paati,
aga ei,
ma ei lähe.
Peab vaatama, mida teha.

Arkas lihastesse jõud.
Läks kiirel sammul sihiteadlik mees, oma värvid ausais silmades.

Kas astus oma viimsed
astumised
jälgi jätmata.

(Maret Suits-Elson)

Linnas valitses üldine segadus, mille keskel algas nüüd vilgas organiseerimistegevus. Tallinna komandandiks määrati Soomest tagasi pöördunud kpt. Karl Talpak. Tegutseti suure vaimustusega. Kontrolli alla võeti tähtsamad asutused-ettevõtted, õhkimise eest kaitsti linna käitisi ja elektrijaama. Täielikult ei õnnestunud korda siiski taastada. „Niisugune asi on jube totter ja... tore ühtlasi. Niisugune ürgaegne Eesti lipnik ja koolipoisike konega. Nemad teevad nüüd Vabariiki, nii nagu nemad seda ainult oskavad. Silmad võtab märjaks ja rinnas paneb võbisema... et nüüd isamaa pojad kuni põlvepikkuse poisikeseni..."

Puudus valitses kõigest: meestest, relvadest ja eriti laskemoonast. Läheduses polnud ka ühtegi suuremat ladu, mida oleks andnud hõivata. Pealegi ei tahetud sakslastega otsesesse konflikti siiski astuda. Täielikult puudusid raskerelvad. Valitsus püüdis ühendusse astuda eesti rindeväeosadega, kuid kullerid ei jõudnud kohale. H. Riipalu pakkus valitsusele oma kaitset ning tegi ettepaneku koguneda Järva-Jaani, kus sakslastelt relvi välja tuleks pressida. Kuid see ettepanek lihtsalt ei jõudnud valitsuseni. Sellises olukorras tähendas Tallinna kaitsmine meeste asjatut surmasaatmist. Siiski püüti teha kõik, mis võimalik.

Rakendada ei suudetud ka Maardu-Lagedi joonel positsioonidel asuvaid soomepoisse. Pataljonil puudus ühtne juhtimine ning 5—30 padrunit saanud mehed ei teadnud, mida ette võtta. Sakslased nõudsid soomepoiste asumist laevadele, millest viimased aga järsult keeldusid. Selle asemel hõivasid nad Maardu tehased, et takistada nende õhkimist sakslaste poolt. „Aga see on ju meie maa, ükskõik kes siin sellel või teisel puhul valitseb!"

Narva maantee 13. kilomeetriposti juures hakkasid soomepoisid desarmeerima möödavoorivaid saksa väeosi, saades neilt küll relvi, aga mitte laskemoona. Meeleolu oli siiski enam kui ülev. „Ei need ei olnud kangelased, kes siin Lasnamäe paepäälsel mässasid ja sakslasi desarmeerisid. Mis kangelaslikkust selleks vaja on, et pärast aastatepikkust sigadust, üht alandust teise järel purju jääda sellest, et nüüd teeme meie ise! Teeme nii nagu meie tahame! Oma paepäälne on jalge all. Oma lipp on tornis, oma pealinn selja taga. Pole ühtegi vuntsidega pilti lähedal ega kaugel. Pole vaja tunda häbi. Pole vaja milleski nõusolekut anda, mis on võigas. Ja võib-olla siiski saame kõigega hakkama. Ei meil olnud aru peas, kellelgi, nii ega teisiti. Jumal tänatud, et polnud!"

Sellesama 13. kilomeetriposti liinil toimus soomepoiste tõsisem kokkupõrge sakslastega. Nimelt katsus hästirelvastatud Julgeolekupolitsei rünnakutrupp „mässavaid" soomepoisse kahjutuks teha. Ööl vastu 22. septembrit rünnati laiale rindele hajutatud pataljoni positsioone kitsas lõigus tugeva löögiga. Soomepoisid lasksid nad paar korda ligi, avasid siis kõigist relvadest tule ning lõid rünnaku tagasi. Rohkemaks poleks laskemoonagi jatkunud, kuid raskeid kaotusi kandnud SD-grupp tõmbus ise tagasi. Laskemoonata polnud soomepoistel kaevikutes enam midagi teha, nad matsid langenud ning tõmbusid Kehrasse, kus sakslastega Kehra tehase pärast uued kokkupõrked toimusid. Meeleolu on iseloomustatud kirjanduses kõnega ühe SD vastu langenu haual: „Kiigepuu oli meist kõige õigem Vabariigi sõdur. Ja sellepärast tema sai niimoodi langeda. Ja nüüd ta ei tea midagi. Tema langes õige asja eest ja keegi ei saa talle enam sitta teha ja tema usku ära võtta!" Maardu tehast hõivanud soomepoisid võeti sakslaste poolt vangi, osa neist viidi vangidena Saksamaale. Kokkupõrkeid toimus ka teistes Eesti osades, neist suuremad Haapsalus.

21. septembril moodustati Vene vägedes neli tugevalt relvastatud motoriseeritud eelsalka, kelle ülesandeks oli Tallinna vallutamine ootamatu löögiga. Sama päeva õhtul sooritati linnale tõsine õhurünnak. Eelsalgad liikusid läbi taanduvate üksuste kiiresti pealinna suunas ning lähenesid 22. sept. hommikul Tallinnale. Tihti sõideti lihtsalt väeosadest läbi, sundides neid kahele poole teed kraavidesse varjuma.

Nõukogude käsitlustest tundub, nagu oleksid eelsalgad pea vastupanu leidmata Tallinnani jõudnud. Tegelikult pandi kolme eelsalga liikumine enne pealinna jõudmist seisma.

(Järgneb)

Jälgige eesti organisatsioonide tegevust VABA EESTLASES!

Tenor Heinz Riivald ja klaverisaatja Charles Kipper pärast kontserti.
Foto: Vaba Eestlane

Ivaskite kultuurireis

„World Literature Today" (suvi 1983) varia-numbris on mitmeid pilguheiteid tänapäevasesse maailmakirjandusse, kommentaare ja retsensioone. Vaadeldakse iiri kirjanduse uuestisündi, Ahol Fugardi uuemaid näidendeid, poola luuletaja Zbignew Herberti loomingu ümberhindamist. Kai Laitinen käsitleb soomet ja maailmakirjandust, käsitletakse Põhja-Aafrika romaanikirjanduse põhijooni, tehakse intervjuu kreeka poeet-krooniku Takis Sinopoulusega ja muud.

Meile huvitavam on toimetaja Ivar Ivaski vestlus oma reisimuljeist Euroopas, Lapimaast Cadizi ja Corkini, mille ta tegi 1982. a. suvel. Ta alustas Santiago de Compostela katedraaliga, kus tehtud foto liikuvast valgusest on saanud ajakirja kaanekaunistuseks. Ivask märgib, et ta tegi selle reisi mitme raamatu, Paul Saagpaku sõnaraamatu, Hortus Musicuse jt. juhendusel. Ta ei kirjelda mitte niivõrd nähtavat, kui toob esile kohtumisi Hortus Musicusega Helsingis, kirjutab Paul Saagpakust ja tema sõnaraamatust, külastusest Suomalaisen Kirjallisuuden Seura juurde (kus Ivask on kirjavahetaja liige) ning äsjailmunud Alvar Aalto monograafiast. Järgneb kohtumine Rootsi akadeemikutega, kes määravad Nobeli igaaastase kirjanduslaureaadi.

Viibib Frankfurti raamatumessil, kohtub seal uue Miloszi raamatuga ja prantsuse raamatukunstiga Malagas, kohtub luuletaja Jorge Guilleniga, on osaline talle korraldatud nädalalisil austussündmusil Valladolidis. Need on tänapäevaste maailmakirjanduslike loojatega toimunud kokkupuuted, mis on andnud reisimuljeile sisu.

Ajakirjas on avaldatud Ivar ja Astrid Ivaskile pühendatud Octavio Paz'i luuletus „La casa giratoria" (Pöörlev maja), kus maailmakuulus luuletaja ütleb: „Igal õhtul maja pöörab / ühele saarele Balti meres, kivina langeb ettekujutuse taevast". Luuletuse juures on foto. Ivaskite Oklahoma kodust.

Soome-ugri kirjanduste rubriigis vaatleb V. Terras Jaan Krossi esseede kogu „Vahelugemisi III" (1982). Terras märgib, et N. Liidus on teatud asju, millele ei saa isegi mitte vihjata, ja teisi, millest võib rääkida väga ettevaatlikult, aga on ka kontroversiaalseid aineid, millest võib rääkida täie tõsidusega. Nii on ühes essees öeldud, et eesti kirjandusel on suur puudus võimekaist tõlkijaist, kuna need, kes sellega veel tegelevad on 60—70-aastased. Põhjus on, et Tartu ülikoolis on lõpetatud mitme kultuurikeele õpetamine, mistõttu Kross nõuab selle olukorra prandamist. Terras hindab huvitavaimaks Krossi essee A. H. Tammsaarest „Tammsaare ja Mefisto", kus ta leiab sidemeid Tammsaarel maailmakirjandusega.

Teise raamatuna vaatleb Ilmar Mikiver Hando Runneli luuletuskogu „Punaste õhtute purpur" (1982), öeldes et Hando Runneli luulet loetakse nüüd iga eestlase poolt, kus ultimaatne öeldakse ridade vahel. Veljo Tormise poolt ühele luuletusele tehtud laulu ettekandmine keelati võimude poolt. Ka on kuuldusi, et Runneli nimetatud luuletuskogu oli müügilt kõrvaldatud. Mikiver ütleb, et Runneli keele kasutamine on ettekujutuslikult idiomaatne, mistõttu ta luule on praktiliselt tõlkimatu. Veljo Tormise poolt viisistatud sõnad on Mikiver ise inglise keelde tõlkinud, ka andnud „võtme" kuidas seda mõista.

H.

Toimetusele saadetud kirjandus

Raimond KOLK, Vallavanema pärandustomp, romaan. ELL, Lund 1983. Tegevus Kolga uues romaanis langeb ajaliselt ühte olulise murdekohaga Eesti vabariigi ajaloos — vabadussõdalaste ehk vapside rahvaliikumisega ja sellele järgnenud 12. märtsi sündmustega.

USK JA ELU nr. 3 (42) — 1983. Eesti Apostliku-Õigeusu kiriku väljaandes on avaldatud: „Septembri suured pühad: Jumalaema sündimise püha, Risti üleandmise püha", M. Juhkam „Kisendad, kodumaa!", L. Trett „Niinive patukahetsus", „Laterna magica", „Kuidas uskuda, kui kroonlühtrit pole", E. Valentin Velleso „Usk „raudeesriide" taga", „Uus generatsioon usklikke Nõukogude Liidus", D. Papp „Veel Reomäe kogudusest", L. Trett „Torino imepärane surilina", „Rahukonverents Uppsalas", D. Papp „Isa Nikolai Kokla mälestuseks", EAÕK väljaandeid 1947—1968", koguduste uudiseid Austraaliast, Inglismaalt, Rootsist Göteborgist, Norrköpingist ja Stokholmist, Kanadast. Lõpuks kultuurifondi aruanne, autasustamised ja mälestamised.

Teie Kanada sõjavägi

Kanada pole kunagi olnud sõjaväeliselt agressiivne riik.

Ometigi, kui on olnud vajalik, mees- ja naisvabatahtlikud on teinud ennastohverdavaid tegusid oma kohuste täitmisel. Tänapäeva sõjavägi kasutab möödunud aegade kogemusi ja traditsioone ja püüab olla vastav tuleviku vajadustele ja nõuetele.

Kanada sõjavägi on vastutav Kanada territooriumi järelvalve ja kaitse eest, Põhja-Ameerika kaitsmine NORAD'i kaudu, NATO kohustused ja internatsionaalne rahusäilitamise nõue.

Lisaks otsestele sõjaväelistele kohustustele Kanada sõjavägi annab abi suurte õnnetusjuhtumite puhul, olgu see siis üleujutus, metsatulekahju, õli- reostus või otsimine ja päästmine. Konstrueerime ja hoiame korras teid ja ehitame sildu. Me jätkame tähtsa osa mängimist Kanada arengus.

Meie hoolitseme üle 60 mitmesuguse ameti ja üle 20 kutseoskuse väljaõppe eest. Ka tasuta ülikooli hariduse saamise võimaldamine neile, kes vastavad nõuetele.

Lähema informatsiooni saamiseks noorte karjääri osas Kanada sõjaväes külastage teie lähemat noorsõdurite värbamise keskust või helistage „collect". Leiate selle numbri kollaste lehekülgedega telefoniraamatust ingliskeelse nimetuse all „recruiting".

THE CANADIAN ARMED FORCES
LES FORCES ARMÉES CANADIENNES

Canada

Raamat noortest noortele

Helga Nõu, Pea suu! Raamat noortest ja noortele. Kirjastus Välis-Eesti ja EMP. Stokholm 1983. 182 lk.

Meie kesisele noortekirjanduse valikule lisandus Helga Nõu raamat noortest, jutustus „Pea suu!" Autor on varem lasteraamatuid kirjutanud ja tõenäoliselt oma lastega koos ka lastekirjandusest edasi jõudnud teismeealistele kirjutamiseni, vaadeldes seekord juba tänapäevaste silmadega noorte elu teismelise murdeeas, siit mandrilt ehk mõneti kohkunud silmadega suurte muudatustega Rootsi ühiskonnas.

Autoril pole mitte üksi ainestik saanud tütre kaudu teismelise ikka, tütar on talle abiliseks olnud raamatu kaanekujunduse ja illustratsioonide loomisel.

Helga Nõul on ladus jutustajaanne, hea fabuleerimisoskus, mis ei anna noortele teose lugemisel puhkepausi, vaid viib ühest kaasahaaravast momendist teise. Ta mõistab noori ja just selliseina laseb inimeseks kujunevate noorte kasvamist nende „hirmus" tähtsate sündmustega ja muredega ning rõõmudega kiiresti areneda. Tänapäeva noored on varem küpsenud, elust teadlikumad, aga vastastikused suhted, armastus, kiindumus, abitus ühiskonnas kohta leida on jäänud põhiliselt muutumatuks.

Tänapäeva rootsi kooliühiskonnas õppivate eestlaste kirjeldamisel ilmneb vanemate püüdlus neist paremaid inimesi kasvatada, neid nagu väljaspool hoida rootsi ühiskonna mõjudest. Aga pagulastena pole nad siiski oma ülesannetes õnnestunud, noortel tuleb jagada sama ühiskonda.

Autor on avanud raamatu motoga: „Häda inimestega on, et nad ei ole kunagi paraja suurusega — sisemiselt tähendab. Suured ei ole küllalt suured ja väiksed ei ole küllalt väiksed. Kõige hullem on lugu meie, vahepealsetega. Meil on alati vale suurus. Me ei sobi üldse kuhugi. Ja siis öeldakse, et NOORUS ON ILUS AEG . . ." Aga need ütlejad on siiski noorusest kaugele jõudnud. Helga Nõu noorsoojutustus „Pea suu!" on põhiliselt siiski lugu ilusast ajast noorte hirmus suurtele südamevaludele vaatamata. Seda on hea lugeda muidugi noortel ja neil, kes on juba veendunud, et noorus oli tõesti ilus aeg.

Hannes Oja

ADVOKAADID

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1294 Queen St. W.,
Toronto, Ont. M6K 1L4
Tel. 535-8161

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

KODUMAA UUDISED

Lõuna-Eesti kuppelmaastikud on saanud tähelepanu objektideks. Sellele tähelepanu juhtinud Tartu ülikooli kergejõustiku kateedri dotsent F. Kudu kirjutisele reageerisid neli Lõuna-Eesti rajooni juhtivtöötajat.

Põlva rajooni agrotööstuskoondise esimees M. Madisson arutleb kuppelmaastiku olukorda, leides et see on inimtegevuse tulemusel viimastel aastatel muutunud ja kahjuks paikkonna omapärase ilu ilmetuks tegemise suunas. Kuigi põllumees on suur loodusearmastaja, ei sõltu olukord praegu enam temast. Väga paljud talud on kuppelalal tühjad, sest nende asukaid meelitas linna võlu. Nii kadus lehm, mullikas, lambakari. Kuplinõlvad, mida niideti käsitsi või kus karjatati loomi, jäid saatuse hooleks.

Nüüd enam majandis ühiskarjale käsitsi heina ei tehta. Seal aga, kus lõpeb niitmine, hakkabki võimust võtma võsa. Kahjuks pole veel kuppelalal vajalikul määral arenenud maaparandus, sest seal on töö keerulisem kui lausmaal. Sellele vaatamata on Põlva rajooni Valgjärve ja Saverna kolhoosis valminud mitu maaparandusobjekti, kus pole rikutud kuppelala ilu. On loodud tehisjärved, säilitatud metsatukad. Kuplinõlvade võsastumist aitaksid vältida kohasema tehnika tootmine; praegused masinad ei võimalda järskudelt nõlvadelt ei teravilja ega heina kadudeta koristada. Tulevikus aga kavatsetakse optimaalsema külvipinna kasutamist.

Võru rajooni täitevkomitee esimehe asetäitja E. Saarik ütleb, et looduslikud alad võsastuvad, sest tööjõudu ei piisa. Ajutiselt tühjalt seisvad talud võeti rajoonis arvele möödunud aastal. Rajoon ei olevat nende kasutuselevõtmise vastu, kui vaid leiduks soovijaid.

Tartu rajooni agrotööstuskoondise esimees M. Avarmaa ütles, et tänapäeval, kus põlluharimine käib mehhaniseeritult, on kuppelala harimine raskendatud, sest kehtivate eeskirjade järgi on keelatud traktorite ja kombainidega töötada alal, mille kallak on suurem kui 8—9 kraadi. Mõnikord olevat suuremate kallakute metsastumine paratamatu. Kambjas ja Pangodis likvideeritavat tänavu võsastunud alad.

Valga rajooni Täitevkomitee vastuses öeldakse, et kuppelmaastiku omapära säilitamiseks moodustati juba 1979. a. septembris Otepää maastikukaitseala, kaks aastat hiljem valmis maafondi kasutamise projekt, kus oli arvestatud kuppelala iseärasusi ja praeguseaegse maaharimistehnika võimalusi. Tänavu märtsis hakkas tööle maastikukaitseala administratsioon, kes jälgib projekti elluviimist, mille käigus arvestatavat ka kaitseala vajadusi.

☆

Pärnu rajooni rannaäärsete põllu- ja metsamajandite vahelised kuuendad mängud peeti seekord Võistes. Kokkuvõttes võeti arvesse peale spordi ja taidluse ka varem tootmistegevuses, kutsealavõistluses, käsitöönäitusel ja heakorraalal saadud punktid. Võitjaks tuli Kilingi-Nõmme näidismetsamajand.

☆

Eesti Kultuuriministeerium ja Eesti Heliloojate Liidu juhatus kinnitasid Eesti muusika-alaste aastapreemiate komisjoni otsuse Eesti 1982. a. muusika-alaste aastapreemiate kohta:

Ants Sõber sai preemia Sümfoonia nr. 2 eest; Anti Marguste kantaadi „Punane raamat" eest; Kustas Kikerpuu laulu „Ei kustu lootus" ja Johannes Jürisson Mart Saarele pühendatud artiklite eest, mis avaldatud kogumikus „Hüpassaare laulik — Mart Saar".

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni

Toimetaja H. Oja kodune tel. 481-5316

Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni emasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

tel. 444-4832

Väljaspool tööaega:

Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 29. novembril 1983 — Tuesday, November 29, 1983

Adelaide suursündmuse eel:

XII Eesti Päevade kontserdi solistid

Kava aastalõpul toimuvaiks XII Eesti Päevadeks ja XXV Eesti Mängudeks Austraalias, Adelaides on kindlaks kujunenud. Intensiivne ettevalmistustöö ja sellega kaasuv elevus on korraldajaid haaranud. Eesti Päevade kontserdi solistid on kindlaks tehtud, kel kooride kõrval on suur osa täita.

Kaugeimaks laulusolistiks on endine austraalia eestlane õnne Laikve Torontost, kelle laulukunsti vastu on suur huvi. Vioolasolist Juhan Peipman on Sydneyst, Keskkoolieas valis omale peainstrumendiks viiola, mida õppis edasi Sydney Riiklikus Konservatooriumis, mille lõpetas 1980 B of Music kraadiga. Õpib eraviisiliselt edasi Austraalias viibiva viiola virtuoosi prof. William Primrose juures. Võttis osa stipendiaadina kolmel aastal Kanadas Banff Fine Arts Centre muusikakursuste meisterklassist. Tänavu juunis andis Sydney Eesti Majas noortaidurite kontserdi.

Flöödisolist Kadri Auväärt alustas muusikalist õpingut viiulil, sellekõrval ka klaverit ja kitarri, keskkoolis alustas flöödi õppimist. Praegu õpib muusikat South Australian College of the Arts and Education. Noor flöödikunstnik on arvukate esinemistega Adelaides ja mujal tunnustust võitnud, omades hea mängutehnika ja meeldiva tooni.

XII Eesti Päevade kontserdi kava on eesti päritoluga.

Hiidlaste mardipeol oli väga rikkalike võitudega loterii. Pildil moment võitude väljaandmisest, vasakult lauas istub Meeri Lehesalu, Asta Piil õnneliku võitjana, Ella Üksik, Edna Liik, Milda Vanaselja, Hilme Tüll ja Hilma Joutsi. Foto: Vaba Eestlane

Montreali alma materi päeva aktus

Pühapäeval, 4. dets. kell 6 õ. Jaani kiriku saalis. Kavas dr. A. Kurlentsi avasõna „Gustav Suitsu 100 a. sünnipäev", peokõne prof. Martin Puhvelilt „Ristteed ebausus ja rahvatarkuses", deklamatsioone G. Suitsu luulest.

Korraldajad Motnreali akadeemilised organisatsioonid

Estonia Koori esinemisi

Eeloleval pühapäeval, 4. detsembril võib Estonia Koori kuulda Ontario Kunstigaleriis kell 3. p.l. Koor esitab mõned eesti- ja ingliskeelsed jõululaulud. Samal päeval Estonia Koor esineb Gustav Suitsu 100. juubelipäeva puhitsemisel Tartu College'is.

Sündmuste kalender

Laupäeval, 3 detsembril kell 7 õhtul Eesti Maja keskmises saalis TEVÜ korraldab E. Vabadussõja alguse 65. aastapäeva tähistamiskoosviibimise.

Pühapäeval, 4. detsembril kell 11 homm. Peetri kirikus advent-jumalateenistus. Sellele järgneb film. „Where Luther walked".

Pühapäeval, 4. detsembril kell 3.30 p.l. Tartu College'is Gustav Suitsu 100. sünniaastapäeva tähistamine.

Pühapäeval, 4. detsembril kell 4 p.l. TE Baptisti Kirikus advent-kontsert.

Kolmapäeval, 14. detsembril kell 7.30 õ. Tartu College'is „Kuus kuud elu ja õpetamist Ugandas" — Linda Kivi vaatlusi ja valguspilte.

Laupäeval, 31. detsembril kell 7.30 õ. A/S Eesti Maja Torontos uusaasta vastuvõtu-ball.

Tuumasõja kartus rahu tagajaks

VATIKAN CITY — Tuumasõja kartus on saanud rahu tagajaks, ütles paavst Johannes Paulus II. Ta ütles seda 400-le Atlantic Treaty Organization liikmele, kes otsivad mõistmist NATO liitlaste juures.

Trudeau rahuaktsioon laieneb

Külaskäigud Hiina ja Moskvasse annavad ettepanekuile tähelepanu

N. Liidu Genfi läbirääkimiste katkestamine ja uued ähvardused, Põhja-Ameerikas näidatud tuumasõja aineline film „The Day After" (Päev hiljem) tekitas Ameerikas ja peagu ülemaailmselt meeleolu, et Kanada peaministri Pierre Trudeau rahuaktsioon oleks nagu ainus väljapääsutee vältimaks inimkonda hävitavast tuumarelvade sõjast.

Trudeau tegi esimese neljapäevase ringsõidu Lääne-Euroopasse oma ettepanekute tutvustamiseks. Siis läks Jaapanisse, kus ta ettepanekud leidsid sooja vastuvõtu. Sealt lahkus ta Bangladeshi ja edasi Indiasse, New Delhi kus toimus Briti Maailmariigi liitu kuuluvate riikide konverents. Ka konverentsil on ta ettepanekud ja ideed leidnud üldist tähelepanu. Kuna kaks suurvõimu on teineteisele selja pööranud on vaja kolmandat, kes mingisuguse sammuga suhteid pehmendaks ja vastased jälle kokku viiks.

Peaminister Trudeau lahkus New Delhist konverentsilt ja lendas Hiinasse oma rahuettepanekute üle diskuteerima peaministri Zhao Ziyangiga.

Hiina oli juba varem lennanud paaripäevalisele nõupidamisele Trudeau erisaadik Geoffrey Pearson,

et valmistada kokkusaamise võimalust.

Eriti püüdvat Trudeau panna Hiinat veenduma ja ta ideed toetama viie tuumarelvi omava riigi USA, N. Liidu, Prantsusmaa, Inglismaa ja Hiina vaheliseks konvesentsiks, mis vähendaks kahe suurvõimu tuumarelvade tähtsust ja jagaks tuumajõud viiele riigile.

Trudeau lahkumist konverentsilt peetakse tunnuseks,

et Pearsonil õnnestus kokkusaamise korraldamine Hiina peaministri Zhaoga

ja et Hiina valitsus on sellele ettepanekule lähenenud positiivselt.

Peaministri rahuettepanekud on saanud poolehoiu ka enamuses konverentsist osavõtvate maade hulgas, kuid saanud leige vastuvõtu Inglismaal ja Indias. Hiinasse minnes jääb Trudeau eemale paariks päevaks konverentsilt, kui seal arutatakse majandusküsimusi.

Kuid peaminister Trudeau rahuettepanekud on hakanud huvitama ka venelasi ja ta läheb edasi Moskvasse, kus lõpeb ta ümbermaailma ringreis, kui ta erisaadik Pearson on jõudnud korraldada vastuvõtu N. Liidu juhtidega.

Vahepeal oli Pearson juba Moskvas, kus ta kohtus välisminister Gromõkoga.

Pärast Moskva nõupidamisi jääks Trudeaul veel kokkusaamine USA presidendi Ronald Reaganiga.

Trudeau loodab, et tema rahuplaan võetakse ka Briti Maailmariigi riikide konverentsi lõpukommünikeesse, kus on ettenähtud maailmaruumis tuumakatsete, antisatelliitide vastaste relvasüsteemide ja samuti kaugulatusega raketitide keelustamised ning viie tuumarelvariigi kohtumine.

Vahepeal on Inglise peaminister Margaret Thatcher soovitanud suuremaid Lääne kontakse Varsavi riikidega, vaatamata,

et N. Liit lahkus keskulatusega tuumarelvastuse piiramise läbirääkimistelt Genfis.

Thatcher ütles: „Kas meile meeldib N. Liidu rezhiim või mitte, see on olemas ja see elab samal planeedil koos meiega ja samal ajal, sellepärast meil peab olema suhteid teineteisega".

Peaminister Trudeau rahuaktsiooni on Kanada siseriigis võetud mitmest aspektist. Teiste poliitiliste parteide poolt peetakse seda osalt tema Kanadas madalal oleva populaarsuse kergitamise mooduseks. Teised aga on öelnud, et olukord maailmas on nii kriitiline, et iga püüdlus seda kuidagi lõdvendada on teretulnud. „Päev hiljem" näitas inimkonna sõjajärgset nägu, aga kriitikud on väitnud, et tegelikult võib olukord olla palju kordi halvem.

Iisrael jälle võitlustegevuses

TEL AVIV — Iisraeli võitluslennukid lendasid jälle vaenulennul Liibanoni kohal, karistades süüria vägede käes olevaid mägestikuasulaid Beirutist idas, kus arvatakse olevat need grupid, kes korraldasid atentaadid ameeriklaste, prantslaste ja iisraeli sõdurite vastu. 45-minutilise rünnaku ajal 18 lennukit pommitasid kuut küla. Iisraeli peaminister kinnitas, et uued rünnakud järgnevad.

Iisraeli lennukid võitlevad jälle Liibanonis terroristidega ning rünnakud toimuvat nii kaua, kui terroristidel on eesmärgiks l raclile kahjustusi teha. Peaminister Shamir ütles, et Iisrael kohtleb neid nagu enne PLO ajal, kui pole muud teed atakkide peata seks.

Ta hoiatas ka Süüriat, e see ei alustaks uut sõda,

kuna Süüria peaks teadma, et kes iial Iisraeli ründab, seda ei jäeta mitte karistamata.

Iisrael on identifitseerinud karistatavad. Need on palestiinlaste grupid, Süüria poolt juhitav Saiqa, Liibanoni Populaarne Rinne ja Palestiina Vabastamise Demokraatlik Front.

Apaatia nõukgude koolides

MOSKVA — Kommunistliku Partei ajaleht „Pravda" kirjutas, et liiga paljud nõukogude lapsed kasvavad üles laiskadena ja poliitiliselt apaatseina, kuna koolid ei suuda neist teha sobivaid inimesi kommunistlikule elule.

Ajaleht nuriseb, et koolid peaksid palju enam õpetama praktilisi aineid ja juhtima lapsi varem tööle, eriti kolhoosidesse, kust inimesed on põgenenud linnadesse.

Olevat võimatu olla muretsemata noortes **hiljaks jäänud arusaamisele tsiviilkohtustustest, poliitilisest naiivsusest ja passiivsusest töö ning teatud ühiskondliku elu vas u.**

Suurem arv näiteid meedias on näidanud, et nõukogude juhtkond on mures Lääne mõjude üle noorte hulgas, kel pole kogemusi ja ei tea midagi revolutsioonist ega sõjast.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

wintario

24. novembril peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 496595, $10.000 võitsid nr-d 444519 ja 522236, $1000 — 63974, $100 — 9955, $10 — 145, $50 segijärjekorras numbrid 676340 ja tasuta piletiraamatu nr-d 33. Nädala müstilise preemiavõidu, Chrysleri auto võitsid piletid nr. 989977.

Toetati USA poliitikat

Eesti lipp puudus demonstratsioonil

Möödunud laupäeval toimus Toronto tshehhide algatusel moodustatud rahvusgruppide organisatsiooni poolehoiu-demonstratsioon USA presidendi Ronald Reagani poliitika toetamiseks Kesk-Ameerikas ja Euroopas. Eestlastest kuulus korraldavasse toimkonda endine Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamisorganisatsiooni Toronto osakonna esimees August Nõmmik.

Ligi paarsada inimest kogunesid USA konsulaadi ette oma rahvuslippudega, mille hulgas puudus Eesti lipp, ega polnud kohal ka ühtki eesti välisvõitlusliku organisatsiooni esindajat. Kokku oli osavõtjate hulgas 9 eestlast.

Tshehhide Sokol'i esimees pidas kõne, märkides N. Liidu kuritegusid ja hoiatas teisi N. Liidu eest,

kuna ainus riik maailmas on praegu USA, kes kaitseb demokraatlikke riike.

USA valitsusele saadeti tervitus ja hüüti kohalolijate inimeste poolt „elagu!". Kohalolevale abikonsulile anti roose.

USA abikonsul ütles oma sõnavõtus, et demonstreerijad teavad paremini, mis tähendab sõda ja rahu, kuna nad on seda isiklikult kogenud.

Demonstratsioonil nõuti tshehhide

ja teiste slaavi rahvaste poolt vabadust ka Eestile ja teistele Balti riikide,

mis peaks näitama ka eestlastele, et kõik Ida-Euroopa rahvad vajavad oma kodumaade vabaduse eest võitlemisel üksmeelsust ja koostööd.

Õhtul näidati demonstratsiooni ka tv-uudistes.

ESTO-84 kaks fotonäitust

Kaks ESTO-84 fotonäitust on täiesti erinevate teemadega ja toimuvad erinevates kohtades, aga mõlemad vajavad eestlaste ülemaailmset osavõttu nii tööde sissesaatjatena kui ka külastajatena.

Sellel näitusel on tähtis kõrge kvaliteet ja valitud pildid peavad näitama laiemale publikule millise kõrge fotokunsti taseme eestlased on saavutanud.

Kõik, kes püüdlevad kunstipäraseid tulemusi oma kaameraga — kas looduses, maastikus, arhitektuuris, portrees, natüürmordis (still-life) jne. — võtke osa fotokunsti näitusest!

Iga fotograaf valib ise oma teema ning saadab portfoolio, mis koosneb vähemalt kümnest fotost samal teemal (näiteks kõik loodusepildid või abstraktsed) või kõik ühes tehnikas (näiteks polaroid-pildid). Lisage ka kirjalik ülevaade oma fototööst ja eluloost. Esimesel sissesaatmisel võivad fotod olla väiksemas formaadis või slaidid (diapositiivid) aga mitte negatiivid. Need fotograafid, kelle tööd valitakse näitusel esitamiseks valmistavad hiljem umbes 6—10 fotot näitusele sobivas suuruses. Nagu eelpoolnimetatud, palume välismaalt tulevaid pilte mitte monteerida.

Tänaseni on huvitavaid pilte saabunud juba Kanadast, USA-st ja Austraaliast. Kuhu on Rootsi, Saksa, Inglismaa jne. fotograafid kadunud? „Avaja" — kus te olete?! Fotokunsti näituse korraldajaks on Naima Aer, telefon (416) 223-8175.

Mõlematele näitustele sissesaadetud pildid tagastatakse soovijatele nende kulul. Tagastamata pildid salvestatakse arhiivis.

Tähtpäev oli 1. dets. 1983, aga lähenevate nädalate jooksul postitatud fotosid saab veel kaalumisele võtta.

Aadress kuhu saata:

ESTO-84 Fotonäitus,
958 Broadview Avenue, #11,
Toronto, Ontario,
Canada, M4K 2R6.

Üne näituse nimi on „EESTI KODU JA PEREKOND". See toimub Eesti Majas, kus ka mitmed teised näitused aset leiavad. Nagu nimi viitab, esitaks see fotonäitus momente eestlaste elust, olgu see Eestis või paguluses. Siin on foto sisu tähtsam kui tehniline kvaliteet. Pildid peaksid esitama perekonnaelu, näiteks lasteaias, suvelaagris, juubelid, sünnipäevad või lihtsalt elu kodus. Nii oleks huvitav, näiteks, esitada fotosarjana ühe perekonnaliikme elu läbi aja, ehk sari pilte perekonnast reisil, mis jutustaksid perekonnaelust.

Pildid võivad olla must-valged või värvilised, ja ei pruugi mitte olla teie enda võetud. Soovitav on saata 6—12 fotot; suuruseks vähemalt 20 x 25 sm (8 x 10 tolli).

Iga pildi kohta peab olema lühike selgitus: kes on pildil, koht kus pilt võetud ja millal võetud.

Saatke valmis fotod raamita. Negatiive mitte saata. Väljastpoolt Kanadat saadetud fotosid palume mitte monteerida, kuna siis peame nende pealt tolli maksma.

Kahjuks pole senini veel kuigi palju pilte sisse saadetud — kus te kõik olete?! Kolme paremat autorit tunnustatakse rahaliste auhindadega! Saatke oma pildid ruttu! Näituse korraldajaks on Hans Westerblom, telefon (416) 492-0909.

Teine näitus on „EESTI FOTOKUNST". See toimub Eaton's Fine Arts Gallery's, Eaton Centre'i neljandal korral.

Süüria ähvardab USA-d

BEIRUT — Süüria kaitseminister on öelnud, et tema sõjavägi on valmis alustama enesetapu rünnakuid USA sõjalaevade vastu ja et neil on rakette, mis võivad ulatuda igale poole Iisraelis.

See väljendus oli tehtud vastuseks ameeriklastele, kes on lubanud kätte maksta 239 ameerika sõduri surmajaile. USA-l on Liibanoni ranniku läheduses 35 sõjalaeva ja 1400 merejalaväelast, kes asuvad Beirutis rahupidamise üksusis.

Kindral-major Tlas lisas selle juurde,

et Süürial on 288 km-lise lennukaugusega rakette, mis ulatuvad igale poole Iisraelis,

kaasaarvatud Negevi kõrb, kus usutakse olevat Iisraeli tuumaenergia seadmed.

„Rünnaku Iisrael Damaskust, ja nad näevad, mis juhtub Tel Aviviga", ütles kindral-major Tlas. Iisrael ründas nädalalõpul siiski süüria üksusi Beiruti läheduses. Üks Iisraeli lennuk tulistati alla.